

Mindig a kultúra „húzza a rövidebbet”

Megnőtt a könyvek héája

Fotó: Nagy Tibor

A kormány által beiktatott megszorítások ismételten nehéz helyzetbe hozták a kultúrát. A könyvkiadás hatalmas pofont kapott – a héa (hozzáadottérték-adó) növekedése miatt a könyvek ára is megemelkedett, a vásárlási kedv pedig jelentősen lecsökkent. A megszorítások következményeiről és a társadalomra gyakorolt

hatásairól **Király Istvánnal**, a Mentor Könyvek kiadó vezetőjével beszélgettünk.
Szeredai Vivien

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Szovátán felfüggesztik a szállodafejlesztést

A bányakatasztrófa miatt viszont a szállodák elveszítették a Moldovai Köztársaságból érkező turisták egyharmadát, valamint a szállodalánchoz tartozó strandok iránti kereslet is visszaesett.

5.

A roncsautó- programtól a mentálitásváltásig

Meg kell teremteni a lehetőséget az állampolgárok számára, hogy például kerékpárral közlekedhesenek, viszont az embereken is múlik, hogy ezt válasszák.

6.

Agresszor a párkapcsolatban

A családon belüli erőszak bizonyos időszakokban, főleg végzetes kimenetelű, mediatisált esetek kapcsán borzolja a közvéleményt.

10.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plastik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Zavaros a Nyárád

Karácsonyi Zsigmond

Kirekesztés, indulatok, megbélyegzés. Az árkok mélyülnek. Fogcsikorgatva buzgólnak a média pártosodott munkaszolgálatosai. Párbeszéd helyett pártbeszéddel etetnek. Bevallom töredelmesen, kíváncsi voltam a nagyadorjáni csillagnézős eszmekocintgatóra. Nem is annyira a beharangozott főszereplő érdekelt – szakmai ártalom, de harmincöt év tapasztalattal nem hiszek már a politikus megváltókban –, hanem látni, hallani szerettem volna a gondolkodó véleményformálók gyűlöletmentes vitáját. Rátalálni arra a hangulatra, amit én is megélhettem egy emberöltővel ezelőtt Bálványoson. A programbeszéd nélküli, álmodozó jövőépítést. Mégsem jutottam el a táborba. Egyfelől azért, mert a Népújság semmilyen értesítést nem kapott a rendezvényről, de semmi harag, magánemberként is elmehettem volna, ha egy gyanús jel nem figyelmeztet a turpisságra. A közösségi médiában megjelent beharangozóban magyarországi cím és telefonszám volt megadva. A vészcsengő jól működött, mert maga a pártelnök vallotta be, hogy ellenőrizték (kádereztek) a sajtósokat. Ennyit a sajtószabadságról és a szép új világról. A magyar közösségben is népszerű Sabin Gherman, a rendezvény meghívott előadója vasárnap közzétett videójában megdöbbenve kommentálta egyes újságírók kitiltását a táborból. Szerinte az általuk hangoztatott értékrenddel ellenkező cselekedet erősen megkérdőjelezi a tiszások becsületességét. Nagy ellentmondás, hogy több újságíró nem engedtek be a táborba, miközben panelbeszélgetés zajlott a sajtószabadságról, a média szerepéről, a véleményyszabadságról – fogalmazta meg kételyeit a kolozsvári újságíró. Engem még ennél is jobban

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

6

SZERDA

Ma BERTA, BETTINA, holnap IBOLYA napja
Az év 218. napja, hátravan 147 nap

6:09 19:31

20:47 3:23

A nappal hossza: 14 óra 38 perc

Időjárás

Elszórta zivatar

Hőmérséklet: max.: 27 °C min.: 16 °C

naptár

Isten éltesse!

IBOLYA: a latin viola szóból származik, melynek régi magyar alakváltozata az ivola volt, az ibolya szó ebből fejlődött ki.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2025. augusztus 5.

1 €	5,0742 lej
1 \$	4,3864 lej
100 Ft	1,2749 lej
1 g arany	472.0453 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K

Átalakítják az urológiai klinika mögötti parkolót

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal felújítja az urológiai klinika mögötti parkolót, az útburkolati réteget már leöntötték, folyamatban van a járdák átalakítása. Nemso-kára elkészül a kopóréteg, ezután az útburkolati jelzéseket is felújítják. A parkolóban negyven helyet alakítanak ki, elsősorban a betegek és az orvosi személyzet számára. A munkálatokat várhatóan augusztus 20-ig fejezik be.

Őszi felvételi a Művészeti Egyetemen

Szeptember 1-jétől iratkozhatnak a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemre felvételizők a következő szakokra: alapképzésen a színház- és előadó-művészetek keretében koreográfia és teatrológia szakra; a filmművészetre és médiára vonatkozó képzés keretében audiovizuális kommunikáció – forgatókönyv- és reklámírás szakra, valamint zene szakra. A magiszteri képzésre jelentkezők az alábbi kínálatból választhatnak: színház- és előadó-művészetek – drámaírás, alkalmazott bábművészet; film és média – művészetek és új média; zene – korszerű zenei koncepciók. A felvételi vizsgák szeptember 9-én kezdődnek. További információk az egyetem honlapján és hirdetőfelületein található (www.szini.ro). További elérhetőségek: 0265-266-281 (telefon/fax), e-mail: uat@uat.ro, székhely: Köteles Sámuel utca 6. szám, Marosvásárhely.

Néptáncdalálkozó Disznajón

Augusztus 15-én, pénteken tartják meg Disznajón a Kiöntött a Maros vize... című néptáncdalálkozót. A résztvevő együttesek 15.30-kor vonulnak fel a helyi kultúrotthon udvaráról a református templomig, ahol 16 órától istentisztelet lesz. A néptáncelőadások 17 órakor kezdődnek. Fellépők: a disznajói Pettyes Tulipán kis- és nagycsoportja, a jánossomorjai Tititá, a besztercei Vadrózsa, a kislülpösi Verőfény, a marosvécsi hagyományörző néptáncscsoport, valamint a magyarói Csurgó, a szászrégeni Járom és az üvegcsúri Csalogány néptáncscsoport.

Több mint négyszáz kiló mérgező anyagot találtak

A Maros Megyei Rendőr-felügyelőség fegyverek, robbanószerek és veszélyes anyagok ellenőrzésével foglalkozó osztálya július 30-án két házkutatást végzett, illetve nyolc ellenőrzést folytatott magán- és jogi személyeknél Segesváron, Szászrégenben, Marosludason és a megye más településein. Az akció során a hatóság járművek illegális szétbontásából, valamint veszélyes anyagok és hulladékok felhasználásából származó javakat talált, több mint 417 kiló mérgező anyagot, mintegy 390 liter használt gépolajat és 40 ezer kiló vas- és műanyag hulladékot foglalt le. Az ügyben büntügyi eljárás indult.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Drive and Fly – Kraszna

Autós-motoros találkozó

Augusztus 23-án, szombaton reggel 10 órától a krasznai (Szilágy megye) sportreptér egy napra az autós és motoros kultúra központjává alakul. Első alkalommal rendezik meg a Drive and Fly-t, egy olyan eseményt, amely kifejezetten azoknak szól, akiknek a gép nemcsak közlekedési eszköz, hanem szenvedély, önkifejezés és életforma.

A szervező a SilvaFun Egyesület, az esemény megálmodója és főszervezője pedig a mindössze húszas éveit elején járó Cseke Armand – egy fiatal srác, aki gyerekkora óta benzin- és olajillatban él.

„A Drive and Fly nem egy szokványos találkozó. Nem versenypályáról, nem zsúfolt parkolókról szól, hanem arról, hogy egy hatalmas, szabad térben mutathassuk meg, miben látjuk a saját stílusunkat, miért vagyunk büszké a gépeinkre. Legyen az egy tuningolt utcai harcos, egy elegáns oldtimer, egy adrenalint termelő sportautó vagy bármilyen motor – itt a helyed” – hangsúlyozza Armand.

A SilvaFun Egyesület vezetője, Birtalan Lóri szerint a Drive and Fly nem csupán egy esemény, hanem egy üzenet is: „Minden olyan kezdeményezést támogatunk, ami erősíti Kraszna hírnevét és a helyi identitást. Ez a találkozó bizonyítja, hogy mennyi kreativitás és szenvedély él a közösségünkben – büszké vagyunk, hogy ennek részesei lehetünk.”

A Drive and Fly eseményen lesz tuning, oldtimer- és sportautók, valamint motorok kiállítása, különböző versenyek és játékos megméréstések a résztvevőknek, továbbá zene, finom ételek és italok, igazi fesztiválhangulat.

A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztráció és részletek a silvafun.ro/driveandfly elérhetőségen. Elsősorban az autók és a motorok iránt érdeklődőket várják a szervezők egy igazi autós-motoros találkozóra. (v. gy.)

Vadásznap Marosvécsen

Augusztus 9-én, szombaton vadásznapot tartanak Marosvécsen. Ez alkalommal a Kemény-várkastélyban sor kerül a Kárpát-medencei Magyar Vadász Helikon Egyesület megalapítására. A rendezvény délelőtt 10 órakor Ördög Ferenc polgármester köszöntőjével és Bíró Alpár református lelkipásztor áldásával kezdődik, 10.15-től Nagy Kemény Géza és Gorboi Róbert a kastélyról és a Kemény családról, 10.40-től dr. Gergely Imre a Vadász Helikon létrejöttéről és szerepéről tart előadást. 10.50-kor Tamás Sándor Kovászna megyei tanácselnök előadása, 11.30-kor Széchenyi Krisztián és felesége, Petra táncművészeti produkciója következik. 11.50-kor Békés Sándor A vadászetika, erkölcs és kultúra szerepe címmel tart előadást. 12.10-től irodalmi mozzanat következik, a Kemény János Vadpáva című könyvéből készült műsort adja elő Kilyén Ilka és Ritziu Ilka Krisztina. 12.30-tól Halmágyi Takács István bemutatja a Vadvilág című vadászmagazint. 12.50-kor megkoszorúzzák báró Kemény János és gróf Wass Albert sírját, és ünnepélyesen aláírják a Vadász Helikon alapító okiratát. 14.30-kor megnyílik Friska Imre trófeakiállítása, 15 órakor Dobai Róbert vadászfestmény-kiállítása. 15.30-kor H. Szabó Gyula be-

Kemény János báró

Fotó: Nagy Kemény Géza/Facebook

mutatja Kemény János Kriterion-kiadásban újra megjelent Halász, vadász, madarász című könyvét, a rendezvény moderátora Gorboi Anita Izabella. A nap a marosvécsi Kiscsillagok együttes koncertjével zárul. A rendezvény alatt, 13 órától folyamatosan indul kastélytúra. A szervezők arra kérik a vadászokat, hogy vigyenek magukkal egy trófeát.

RENDEZVÉNYEK

A horzsolás alatt – Vajda Boróka előadói estje

Vajda Boróka A horzsolás alatt című előadói estjére várják a nagyérdeműt augusztus 6-án, szerdán (ma) 19 órától a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház kistermébe. A Mikházi Csűrszínházi Egyesület szervezésében a Csűrszínházi Napok keretében másorra tűzött, betegség miatt elmaradt előadáson Vajda Boróka saját, zenével és drámai eszközökkel ötvözött verseit ismerhetik meg a jelen-

levők. A produkció visszatekintés a gyermek-, kamasz- és felnőttkor küzdelmeire, egyfajta lírai párbeszéd az „én”-nel és a hallgatósággal. Szakmai tanácsadó: Molnár Bence. Jegyfoglalás a 0744-604-244-es telefonszámon, jegyváltás a helyszínen.

Nosztalgiaest a nyári színpadon

A Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület a Csavard fel a szőnyeget... című nosztalgiaestre várja az érdeklődőket augusztus 15-én, pénteken 19 órai kezdettel a marosvásárhelyi nyári színpadhoz (a Művész mozi mellett). Fellépők: Buta Árpád, Nagy Csilla, Farkas-Kovács Tímea, Márton Katalin és Minor Sándor. Kísér a Zili Party zenekar. A belépés díjtalan.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Románia csak két ajánlást teljesített a korrupció megelőzéséért

A Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO) szerint Románia csak két ajánlást teljesített a 26-ból a korrupció megelőzésében és a feddhetetlenség ösztönzésében a bűnüldöző hatóságok és a vezető kormányzati tisztviselők körében.

Az Európa Tanács mellett működő szakmai testület láttelepet adott arról, hogy milyen előrehaladást tapasztalt Romániában a két utójára vizsgált területen. A jelentést a GRECO június 3-6-án tartott 100. plenáris ülésén fogadták el Strasbourghban, és kedden hozták nyilvánosságra. A dokumentum megállapítja, hogy a kormánytagokra vonatkozó etikai és magatartási szabályokat bevezető 2025/49-es számú törvény elfogadása kulcsfontosságú bizonyos ajánlások maradéktalan teljesítéséhez. A törvény hatálybalépését útmutatók kidolgozásával, képzések szervezésével, bizalmas tanácsadás biztosításával, valamint a megfelelő ellenőrzés és végrehajtás szabályozásával kell kiegészíteni” – olvasható a jelentésben.

A GRECO emlékeztet, hogy időközben Romániában elfogadták és közzétették az elnöki hivatal alkalmazottainak magatartási kódexét, amelyet szintén útmutatásokkal és tájékoztatókkal kellene kiegészíteni. A testület szerint Romániában szabályozták ugyan a kormányzati tisztéviselők kapcsolattartását a lobbistákkal, ezeket a kapcsolatokat nem hozták nyilvánosságra. Az államfőre, a miniszterelnökre és az elnöki tanácsadókra ugyanakkor nem vonatkoznak a többi kormányzati tisztségviselőre érvényes eseti összeférhetetlenség-közzétételi kötelezettségek. „Az elnöki hivatal továbbra is közzéteszi a hivatalos minőségben kapott ajándékok nyilvántartását, míg a miniszterelnöki kancellária és a minisztériumok még nem tették ezt meg” – állapította meg a jelentés.

A GRECO szerint javult ugyan a korrupcióellenes ügyészség (DNA) bűnüldözési kapacitása, de további konkrét előrelépésekre van szükség a vezető kormánytisztviselők feddhetetlenségének hatékony ellenőrzésében. A

testület szükségesnek látja a feddhetetlenségre vonatkozó törvények javítását, az információhoz való hozzáférésre vonatkozó jogszabályok végrehajtását nyomon követő felügyeleti mechanizmus létrehozását, a sürgősségi rendeletekkel történő kormányzás korlátozását, valamint a megfelelő és érdemi közvíták biztosítását. A jelentés pozitívumként említi, hogy a csendőrség külön weboldalon számol be az intézményt támogató adományokról. A rendőrség és a csendőrség egységes etikai kódexe tervezetének előkészítése is jól halad. Ugyanakkor már működik a két intézmény álláshelyeiről tájékoztató portál, amelyik biztosítja a versenyvizsgák átláthatóságát. Ennek ellenére további intézkedésekre van szükség az ideiglenes kinevezéssel elnyerhető vezetői tisztségek számának minimalizálására – olvasható a jelentésben.

A GRECO felkéri a román hatóságokat, hogy 2026. december 31-ig adjanak további tájékoztatást a még nem teljesített ajánlások teljesítéséről. (*Agerpres*)

Hollandia 500 millió euró értékben vásárolt fegyvert Washingtontól Kijev számára

Hollandia az első NATO-tagállam, amely közvetlenül vásárolt az Egyesült Államoktól katonai felszerelést Ukrajna számára 500 millió euró értékben – közölte Ruben Brekelmans holland védelmi miniszter bejelentésére hivatkozva az NL Times című angol nyelvű hírportál kedden.

Brekelmans az X közösségi oldalon hangsúlyozta: Ukrajnának több légvédelemre és lőszerre van szüksége. Első NATO-szövetségesként Hollandia 500 millió euró értékben szállít amerikai fegyverrendszerekből álló csomagot Ukrajna számára, ami segíti abban, hogy megvédje magát és Európa többi részét az orosz agresszióval szemben – emelte ki bejegyzésében a holland védelmi miniszter. „A beszámoló szerint a támogatási csomag nélkülözhetetlen védelmi felszereléssel látja el Ukrajnát, beleértve Patriot légvédelmi rendszerek alkatrészeit, lőszert és egyéb, Ukrajna igényeihez igazított alapvető katonai eszközöket. A hírportál emlékeztetett arra, hogy a kezdeményezés a Donald Trump amerikai elnök és Mark Rutte NATO-főtitkár között július 14-én lét-

rejött megállapodást követi, amelynek célja az Ukrajnának nyújtott koordinált katonai segély növelése közvetlen amerikai beszerzések révén. Dick Schoof megbízott holland miniszterelnök bejegyzésében közölte, Volodimir Zelenszkij „őszinte háláját” fejezte ki Hollandiának az 500 millió eurós katonai támogatási csomagért. Hollandia az első ország, amely követi a NATO–USA fegyvermegállapodást amerikai légvédelmi rendszerek vásárlásáról Ukrajna számára – emelte ki.

Elmondása szerint ezekre a fegyverekre „nagy szükség van”, ugyanis Ukrajna továbbra is minden egyes nap harcol, hogy megvédje magát az orosz agressziótól, például nagyszabású dróntámadásoktól. Ezzel Ukrajna egyben Európa szabadságáért és biztonságáért is

küzd – tette hozzá bejegyzésében a holland kormányfő. A beszámoló szerint Kajsa Ollongren korábbi holland védelmi miniszter az RTL Nieuws holland hírtelevízióknak nyilatkozva azt mondta: az orosz támadások célja Ukrajna megtörése, amit – szavai szerint – Hollandia nem fog megengedni. „Csak az ország határozott támogatásával növelhetjük a nyomást Oroszországra és ellensúlyozhatjuk az orosz agressziót” – fogalmazott, majd kiemelte továbbá: minél nagyobb előnyre tesz szert Oroszország Ukrajnában, annál nagyobb veszélyt jelent Európa többi részére. Ukrajna biztonsága közvetlenül összefügg Hollandia és a NATO-szövetségek biztonságával – tette hozzá a korábbi holland védelmi miniszter.

A hírportál információi szerint az Egyesült Államoktól vásárolt első támogatási csomag már augusztusban megérkezik Ukrajnába, a további szállítmányok eljuttatását Kijev számára Hollandia két-három hetente tervezi. (*MTI*)

Izrael engedélyezi áruk bevitelét a Gázai övezetbe

Izrael fokozatosan engedélyezi áruk bejutását a gázai kereskedőkhöz – jelentette be kedden az izraeli hadsereg palesztin polgári ügyek koordinálásával foglalkozó részlege (COGAT). A COGAT közlése szerint a lépés célja, hogy „növelje a Gázai övezetbe bejutó segélyek mennyiségét, miközben csökkenti a függőséget az ENSZ és más nemzetközi szervezetek segélyeitől”.

„Az eljárás kidolgozása során a védelmi szervek jóváhagytak korlátozott számú helyi kereskedőt szigorú kritériumok és biztonsági ellenőrzések alapján” – jelentette a COGAT. A lépést a kabinet korábbi döntése alapján hagyták jóvá, mely a Gázának nyújtott humanitárius segély kiterjesztéséről szól.

Az engedélyezett áruk között alapvető élelmiszerek, bébiételek, gyümölcsök, zöldségek és higiéniai termékek szerepelnek. A fizetések kizárólag banki átutalással, ellenőrzési és felügyeleti rendszer mellett történhetnek. Az árukat az izraeli hatóságok átvizsgálják a gázai határátkelőknél, a gázai kereskedők a határon átvesszik, majd az övezetbe viszik,

A Morag folyosón élelmet és más humanitárius segélyt szállító teherautóra kapaszkodnak fel palesztinok a Gázai övezet féli részén fekvő Hán-Júnisz környékén 2025. augusztus 4-én. MTI/EPA/Haiszam Imad ahol eladják a lakosságnak. Az elmúlt időszakban Izrael kizárólag az ENSZ vagy más nemzetközi humanitárius szervezetek által biztosított segélyek beszállítását engedélyezte Gázába.

„A hadsereg a COGAT-on keresztül, a biztonsági szervekkel együttműködve, továbbra is működteti a segélyek Gázai övezetbe történő bejutásának ellenőrzési és felügyeleti módszereit, miközben

megtesz minden lehetséges intézkedést annak érdekében, hogy megakadályozza a Hamász terrorszervezet részvételét a segélyek behozatalában és elosztásában” – hangsúlyozta közleményében a COGAT.

Izrael bejelentette, hogy a Gázai Humanitárius Alapítvány (GHF) elosztóközpontjai továbbra is működni fognak (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

Elhunyt Ion Iliescu volt államfő

Életének 95. évében augusztus 5-én 15.55 órakor elhunyt Ion Iliescu, a rendszerváltás utáni Románia első államfője. A hírt az Agrippa Ionescu sürgősségi kórház Facebook-oldalán közzölték először, ahol megjegyezték, hogy a volt államfő június 9-én került a kórházba, ahol 57 napon át egy multidiszciplináris orvosi csapat felügyelete mellett intenzíven ápolták. A korábbi közlemények szerint légzőszervi problémák miatt leromlott az általános egészségi állapota. A vizsgálatok tüdőrákot állapítottak meg. Augusztus elején a volt államfő általános állapota válságosra fordult, miután szervei fokozatosan kezdtek felmondani a szolgálatot. A kormány kedd délután megerősítette, hogy Ion Iliescu volt államfő elhunyt. Közleményében a kormány őszinte részvétét fejezte ki a gyászoló családnak és hozzátartozóinak. Az állam által szervezett temetési szertartás programjával kapcsolatos részleteket a következő időszakban közlik – közölte a kabinet. Iliescu alapítóként éveken át a Szociáldemokrata Párt (illetve annak jogelődjének, az FSN-nek) a vezetője volt, kétszer nyert szenátori mandátumot: először 1996 és 2000 között, majd másodszor 2004 és 2008 között. A 2008-as parlamenti választásokon ugyan már nem indult, de még sokáig betöltötte a párt tiszteletbeli elnöki tisztségét. 1990 és 1996 között, valamint 2000 és 2004 között volt Románia elnöke. Az utóbbi években már nem jelent meg nyilvánosan, de a blogján rendszeresen követte a közélet eseményeit. (*Agerpres-hírósszefoglaló*)

Módosították az egyetemi ösztöndíjakat

Megjelent a Hivatalos Közlönyben az egyetemi hallgatók állami ösztöndíját szabályozó miniszteri rendeletet módosító jogszabály, amelyik többek között előírja, hogy a tanulmányi ösztöndíjat a szorgalmi és a vizsgaidőszakban folyósítják az államilag támogatott nappali tagozatos képzésben részt vevő diákoknak. Az új miniszteri rendelet szerint az ösztöndíj folyósítása a hallgatói jogviszony elvesztésének időpontjában, illetve a tanulmányi előmeneteli feltételek teljesítésének elmulasztása esetén szűnik meg, a felsőoktatási intézmények szervezeti és működési szabályzatának megfelelően. Az államilag támogatott nappali tagozatos képzésben részt vevő hallgatók teljesítmény-ösztöndíjra is jogosultak. Ezek folyósítása az állami felsőoktatási intézmények saját eljárása szerint történik. A kétszakos tanári alapképzésben és a tanári mesterképzésben részt vevő hallgatók tanulmányi ösztöndíja a nettó minimálbér összege. Szociális ösztöndíjakra az államilag támogatott nappali tagozatos képzésben részt vevő, 35 évnél fiatalabb hallgatók jogosultak. A juttatást a szorgalmi és a vizsgaidőszakban folyósítják. A rendelet előírja azt is, hogy a más oktatási intézményekben eltöltött évek száma, a külföldi tanulmányok és más forrásokból származó ösztöndíj nem lehet kizáró ok az állami egyetemi hallgatói ösztöndíjak odaítélésékor. (*Agerpres*)

Zavaros a Nyárád

(Folytatás az 1. oldalról)

elszomorít az egyetlen független lapként tetszelgő Transtex (a magyarországi Telex erdélyi mutációja, kistestvére) munkatársainak cinkos viselkedése. Ha lett volna egy kicsi becsület bennük, a helyszínen tiltakoztak volna a szervezőknél, és szolidaritásból ők is elhagyták volna a tábort. Az általuk oly fennhangon hirdetett sajtószabadság nevében. Tudom, túl nagy elvárás ez. De ha valóban szeretnénk, hogy politikailag torzításmentéssé váljon a sajtó, szükség van erre az összetartásra. A közgondolkodás és közbeszéd megtisztulásának kezdetét is jelenthetné. A nagyadorjáni szervezők talán előveszik a régió vízrajzi térképét, és rájönnek, hogy nem a Tisza táplálja a Nyárádot, hanem fordítva. Még akkor is, ha néha zavaros az élet mifelelnek. Ezért nagy szükség lenne az őszinte párbeszédre az ellenfeleinkkel is. Senki nem születik ellenségnek. Minden esetben mi magunk gyártjuk őket, hiányosságaink leplezésére.

Megnőtt a könyvek héája

(Folytatás az 1. oldalról)

A héakulcsok általánosságban véve jelentősen megemelkedtek – 19-ről 21 százalékra, 9-ről 11 százalékra –, azonban a könyvek héája emelkedett a legjobban: ez 5 százalékról 11 százalékra nőtt. Ez a szám, bár nem tűnik olyan soknak, mégsem tükrözi minden esetben a valóságot. „Ha ehhez a hat százalékhöz hozzáadódik, hogy például egy online rendelés esetén hozzáadódik a szállítási díj plusz két százaléka is, akkor ez már azonnal egy 8 százalékos héaemelkedést eredményez. Ez még mindig nem olyan borzasztó nagy különbség, egy kiadó vagy könyvkereskedő el tudja könyvelni, valahogy elviseli. Az igazán nagy problémát az jelenti, hogy minden egyes összetevőnek, ami részese egy könyv megszületésének – villamos energia, papír,

Fotó: Nagy Tibor

üzemanyag, és még sorolhatnánk – megemelkedett az ára” – mondta Király István. Hangsúlyozta, hogy ez egy olyan sűrű és összetett függvényrendszer, ami elkerülhetetlenül azt eredményezi, hogy a könyvkiadóknak a korábbiaknál gyengébben vagy kifejezetten rosszul fog menni a soruk. Nyomatékosította, hogy a könyvkiadók és könyvkereskedések között is észlelhető az eltérés. „Az adóegyezmény értelmében az egyéb magyar vidékekről behozott könyvek héája nem növekszik – ugyanúgy nulla százalékkal fognak működni egy Európai Uniós adószámmal rendelkező romániai és egy Európai Uniós adószámmal rendelkező magyarországi nagykereskedés között” – mondta.

Király István felhívta a figyelmet arra, hogy a felsoroltak ellenére a legnagyobb problémát mégis a vásárlói kedv jelentős csökkenése okozza. „Ezt mindenki máskepp kezeli. Mi a Mentor Könyvek Kiadónál úgy döntöttünk, hogy nem emeljük meg az árakat. Ennek a döntésnek inkább humánus oka van, mintsem gazdasági, hiszen a Nemzetközi Könyvvásár szervezőjeként is úgy gondolom, hogy az olvasás elengedhetetlen egy egészséges társadalom, egy egészséges generáció kinevelése érdekében, és nekünk muszáj a könyvet úgy promóválni, mint azt az eszközt, amellyel olvasásra lehet nevelni az

embereket. Úgy döntöttünk, hogy elkönyveljük azt a veszteséget, amit a héa emelése von maga után, és inkább megpróbálunk arra fókuszálni – marketing eszközöket is bevetve –, hogy több könyvet adjunk el alacsonyabb áron, minthogy egy könyvet se tudjunk eladni magas áron” – mondta. Úgy fogalmazott, hogy a kiadó célja, hogy megtartsa olvasóközönségét, ezért igyekeznek a közeljövőben tovább bővíteni a könyvkiálátukat.

A héa emelése nem csupán a könyvekre vonatkozik, hanem például azokra a foglalkoztatókra, illetve munkafüzetekre is, amiket a gyerekek az iskolában használnak a tanév során. „Úgy gondolom, hogy a tankönyvek ára nem fog számottevően változni, a tankönyv-kiegészítők esetében azonban szinte elkerülhetetlen az árak növelése. Az ezzel foglalkozó kiadók nem csupán 300-400 példányt nyomnak ki, hanem akár több ezret is. A fizikai példányok mellett ott vannak a terméket népszerűsítő szórólapok, a digitális és fizikai reklám, ami ezekre mind ráterhelődik. Valahol az árat vissza kell hozni, mert gazdaságilag nagyon negatív vonzata tud lenni egy kiadó életére nézve annak, ha veszteséget könyvel el.”

Lapunk azon kérdésére, hogy milyen várható hatásai lesznek a kormány által beiktatott megszorításoknak, Király István úgy fogalmazott, hogy őszintén reméli, hogy csak átmeneti állapotról van szó. „Nyilván megértjük a kormánynak ezt a lépését, valamit muszáj volt augusztus 1-ig felmutatni az Európai Unió felé ahhoz, hogy az EU-s támogatáscsomag megérkezzen Romániába. Ugyanakkor azt gondolom, hogy nem ezzel kellett volna kezdeni a megszorításokat. Mindig a kultúra húzza a rövidebbet” – mondta. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy elengedhetetlen, hogy legyen egy párbeszéd a könyvkiadók és az olvasók között annak érdekében, hogy az olvasó megértse azt, hogy az árak növelése nem szándékos, és nem a meggazdagodásért történik. „Könyvkiadásból nem lehet meggazdagodni. Aki úgy gondolja, hogy egy könyvkiadónak jól megy, az nagyon nagyot téved. Ez egy szerelem, egy hobbi, egy hivatás, de mindig kell egy váltó vállalkozás – például egy nyomda – a könyvkiadás mögé azért, hogy támogassa, hogy a könyv működni tudjon” – mondta.

Az Eurostat 2022-es felmérése alapján az Európai Unióban a 16 évnél idősebbek esetében a megkérdezettek 52,8 százaléka nyilatkozta, hogy olvasott könyvet a felmérést megelőző tizenkét hónapban. A tagállamok közül Luxemburgban, Dániában és Észtországban volt a legmagasabb az arány – mindhárom ország esetében meghaladta a 70 százalékot. Románia sereghajtóként, mindössze 35,4 százalékkal szerepelt a listán, jócskán lemaradva az EU-s átlagtól. A kormány által bevezetett megszorítások várhatóan tovább rontják a statisztikákban is jól látható alacsony olvasási kedvet.

Újvárad – dupla nyári lapszám

Összevont, nyári, eddigi legterjedelmesebb számával jelentkezik az Újvárad folyóirat. A Kultúra rovat a Péter I. Zoltán – Szilágyi Aladár Emlékülésen elhangzottak szerkesztett változatát kínálja, a nagyváradi kulturális élet két jelesének életművét felidéző szövegeket. Nagyvárad fejlődésének kalmárja: Sas Ede címmel Pap István eleveníti fel a múlt századelő magyar sajtójának színes, elmentmondásos egyéniségét. Egy levéltári iratcsomóból került elő nemrég Tabéry Géza

Ady című, 1957-ben írott, mindeddig közöletlen tanulmánya. A kézirat történetét Albu-Balogh Andrea írása idézi fel.

A Galéria rovatban Veres Zoltán méltatja Erdődy József és Erdődy József Attila, apa és fia Táj című, a Léda-ház kultúrtérben augusztus 13-ig látható kiállítását. Balázs Zoltán A vizuális önfeltárási rétegei címmel Ary Johanna Kaliptra című tárlatának az anyagát méltatja.

Kortárs klasszikusunk, Jékely Zoltán címmel Boka László és Péterfy Sarolt a 20. század jeles magyar költőjének életét és munkásságát foglalja össze. Harag 100 címmel Simon Judit összegzi a korszakos rendező, Harag György kolozsvári centenáriumi emlékhetének történéseit.

Az irodalom visszatér a sírból, hogy tanúságot tegyen címmel Hegyi Réka beszélget Radu Vancu román íróval, a Kaddis Radnóti Miklóssért című könyv szerzőjével.

A lapszám kapható a jobb könyvesboltokban, megrendelhető és olvasható a holnap.ro könyváruházban, valamint a laptapir.hu oldalon.

400 ezer fesztiválozóra számítanak

A kolozsvári Untold Fesztivál idei kiadására naponta 100–110 ezer nézőt várnak, ami a négy nap alatt közel félmillió nézőt jelent – számoltak be keddi sajtótájékoztatójukon a szervezők. A rendezvény társalapítója, Edy Chereji elmondta, hogy mára már a világ harmadik legsikeresebb fesztiválja az Untold, Európában pedig a második a TomorrowLand után. „Európának ezen a részén kétségkívül mi vagyunk a legfontosabb szerep-

lők. Büszkéek vagyunk arra, hogy egy Kolozsváron született termék meghódította a világot” – jelentette ki. Chereji szerint az Untold a résztvevők számának tekintetében is a világ legnagyobb fesztiváljai közé tartozik. Elmondta, hogy idén az előző évekhez hasonlóan napi 100–110 ezer nézőre számítanak. Az Untold tízedik kiadását augusztus 7–10. között tartják Kolozsváron. (Agerpres)

HÉTKÖZNAPI TÖRTÉNET

Nagy Székely Ildikó

Ritka öröm számomra, ha a történet szereplőim által megpattintott lélekablakok mögül újabb ablakok nyílnak. Volt már rá példa – igaz, mindössze egyszer vagy kétszer –, hogy egy életút főhősében régi ismerősére talált rá valaki, legújabb beszélgetőtársam azonban önmagával nézett szembe azon a bizonyos ablakon keresztül, múlt heti történetem olvasása közben.

– Annak a tündéri kislánynak a csodaszép tábori élményei egy egészen más, elfeledettnek hitt nyarat juttattak eszembe, pontosabban egy júliusi hetet, aminek emlékéitől sokszor szerettem volna megszabadulni, és sokszor úgy is gondoltam, hogy ez végre sikerült. Most újra kiderült, hogy szó sincs ilyesmiről. Pedig tényleg nem ma történt, és nem is tegnapelőtt – húzta száját ironikus vagy inkább önironikus mosolyra ismerősm. Nem volt nehéz rávenni, hogy nevét elhallgatva felidézze azt a régi tábort.

– A nyolcadik osztályt követő sikeres középiskolai felvételi után nagy reményekkel vettem bele magam a vakáció ígérte szabadságba. Biztos voltam benne, hogy az áttanult hónapokat csakis felejtethetetlen események követhetik, és ebben nem is tévedtem nagyot, csak éppen

nem pozitív értelemben bizonyult maradandónak a rám váró tábori hét – vetítette előre beszélgetőtársam a kikívánczoló mesélőnivalót.

– Akkoriban, a kilencvenes évek első felében még nem létezett nálunk fesztiválkultúra, magyarországi tinimagazinokban azonban olvastam a budapesti Diákszigetről, ami álmaim netovábbjának tűnt. Egy-két házibuliban már megfordultam a tizenéveim elején, ez az elérhetetlenül távolinak látszó magyarországi rendezvénysorozat pedig igazi bulimaraton ígért. Mindig is szerettem táncolni, de nem csak ez tette annyira vonzóvá számomra ezt a lehetőséget. Akkoriban faltam a romantikus történeteket tartalmazó füzetesorozatokat, elsősorban a kamaszlányoknak szóló Denise-t, és rettenetesen vágytam arra, hogy végre én is találkozzam a szerelemmel, lehetőleg egyből a nagy Ő képeben. Valamiért azt képzeltem, hogy egy ilyen diákbírodalom mindenképpen megadja ezt nekem, ha nem a magyarországi, akkor egy itthoni. Elmondtam anyuéknak, hogy mit szeretnék, ők pedig ki is néztek nekem egy erdélyi iskolai tábort egy egészen festői környezetben. A helyszínt szándékosan nem említtem, mert nem szeretném, hogy bárki magára ismerjen azok közül,

akik ott voltak. Gondolom, ezek után valami igazán nagy durvaságra számíthat, és talán legyinteni fogsz a történet végén. De hidd el: egy nem túl mutató és cseppet sem magabiztos tinilány nem muszáj egy horrorsztori hősnője legyen ahhoz, hogy a lelke mélyén valami összetörjön.

Nem tolokodtam elő kérdésekkel, hagytam, hogy közénk telepedjen a gondolatérlelő csend, ami aztán előhívta a szavakat.

– Édesanyám elkísért a buszhoz, és elkövete azt a baklövést, hogy rábíztott a csapattal tartó, enyhén idősebb pedagógusra, mégpedig a többi, velem egykorú lány füle hallatára. Talán ettől kaptak vérszemet a többiek, nem tudom, de az biztos, hogy már az úton úgy éreztem magam, mint egy emberi világba tévedt úrlény. Akkor jöttem rá, hogy a Vásárhelyről indulók mind osztálytársak és barátok. Próbáltam megismerkedni velük, de többnyire csak félszavas válaszokat kaptam a kérdéseimre. Miután megérkeztünk, mindenkit beosztottak valamelyik szobába. Érdekes módon magára a szálláshelyre nem emlékszem, de arra igen, hogy négy velem egyidős és egy jóval kisebb lánnyal kerültem egy fedél alá. Az én ágyam természetesen a kicsi fekvőhelye mellett

Az „úrlény” szobafogsága

volt. Őt egyébként, tőlem eltérően, hamar befogadták maguk közé a szobatársaink. Már az első este elkezdődtek az ugratások, de akkor még úgy tűnt, ez a barátkozásnak a jele. Nem is estem kétségbe, amikor megfogtam a fogpasztás kilincset, és akkor sem, amikor fél órát kerestem az ágyam mellett hagyott házi papucsomat, ami valami rejtélyes módon a közös ruhásszekrény mögé „vándorolt”. Néhány órával az érkezésünk után átjött hozzánk egy román fiúcsapat, és nagy közös kártyaparti kezdődött. Nem ismertem azt a játékot, de örültem, hogy én is becsatlhatok. Azt azonban már akkor észrevettem, hogy a fiúk „elosztották” maguk között a négy velem egykorú lányt, engem pedig a kicsivel együtt levegőnek néztek. Bízam benne, hogy az elkövetkező napokban minden jobb lesz, de ennek az ellenkezője történt. És már nem csak belülről éreztem magam úrlénynek, kívülről is kezdtem olyanná válni, főleg, hogy a hajam minden éjszaka egészen összeragadt. Bármilyen furcsán hangzik, nem jöttem rá egyből, hogy össze van fogpasztázva a párnám, és miközben álmomban forogódom, egészen felkenem a tincseimre a fehér masszát. De ennél sokkal fájdalmasabbak voltak a késői beszélgetések, amiket

alvást mímelve hallgattam végig. Legtöbbször én voltam a főtéma, az, hogy mennyire csúnya és ügyetlen vagyok, és milyen kár, hogy egy légtérbe kerültek velem. Néha a magát barátnőmnnek mutató kis „áruló” is odakuporodott közéjük, és mindennel egyetértett, sőt ki is egészítette a jellemzésem a saját meglátásaival. Úgy éreztem magam azokon az éjszakákon, mint aki fogságban van, és valamikor a hét közepén elhatároztam, hogy lesz, ami lesz, másnap lelépek onnan. Persze reggelre elszállt a bátorságom, vagy megjött az eszem, ki ahogy értékeli. De egy biztos: életem egyik legnehezebb hetét éltem meg abban a diáktáborban, és az első alkalommal megtapasztalt kirekesztés fojtogató érzésén az sem enyhített, hogy a táborzáró napon igazi diszkót rendeztek nekünk a szervezők, ahol egy ismeretlen, jóképű barna fiú többször is felkért táncolni.

– A tábor után, gondolom, nem tartottad a kapcsolatot az ottani szobatársaidal – szólaltam meg a történet végén –, de véletlenszerűen sem találkoztál velük?

– Nem, és talán már fel sem ismerném őket, az arcuk ugyanis egészen elhalványult az emlékezetemben. Csak az a torokszorító érzés maradt meg tisztán, ami a suttogásukat hallgatva éjszakáról éjszakára megkörnyékezett.

Takarítják a marosvásárhelyi vízkivétel előtti medret

Augusztus 5-én hozzáfogtak a Maros Vízügyi Hatóság szakemberei, hogy kitakarítsák a városi vízkivétel előtti medret. Mint ismeretes, az Aquaserv Rt. által működtetett vízüzemet a marosvásárhelyi régi gát felett kialakított vízkivételi művön keresztül látják el. A Maros jobb partján levő csőrendszeren keresztül jut el a nyers víz az üzembe, ahonnan tisztítás, kezelés után ellátják a megyeszékhelyet és a kiszolgált övezetet ivóvízzel.

Fotó: Maros Vízügyi Hatóság

A régi gát segítségével biztosítják a megfelelő vízhozamot, hogy folyamatos legyen az ellátás. Az így lelassított folyás miatt lerakódások keletkeznek a mederben. A hordalék (homok, kavics, sár), illetve egyéb biohulladék (fa, sás) akadályozhatja a vízkivételt, ezért időnként meg kell takarítani a környékét. A munkálatok kedden kezdődtek. A vízügyi hatóság ko-

rábban egyeztetett a Környezetvédelmi Ügynökséggel, illetve a Maros Megyei Sporthorgászok és Vadászok Egyesületével. Az üledéket egy sajátos uszályal távolítják el. A munkálatok közben felkavarják a vizet, ez érintheti a horgász-

tot és a víztisztítási folyamatot is, de ez elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy zavartalan legyen a vízüzem ellátása. Az elkövetkezendő időszakban a Maros régi gát feletti szakaszait is kitakarítják. (v.gy.)

Folyamatban az oktatási intézmények felújítása Mezőpanitban

Mezőpanit község 2016-ban összeállított oktatási stratégiája értelmében 2030-ig a község minden oktatási intézményét teljes mértékben felújítják.

Most zárult le a digitalizálási és bútorcsere-pályázat, amely révén az összes iskolai és óvodai teremben lecserélték a bútorzatot, és minden osztálytermet digitális eszközökkel láttak el. Azaz okostáblával, nyomtatóval, lappal, kihangosítóval. A paniti iskolába ezek az eszközök a felújítás után kerülnek be.

A községben két iskola vár még felújításra, a mezőbergenyei és a székeklykővesdi. A mezőbergenyei iskola felújítására tavaly aláírták

az uniós forrásból való finanszírozási szerződést. Április óta megakadt a folyamat Gyulafehérváron, egy kivitelezési tervnek a jóváhagyására van még szükség. A tervvel kapcsolatban 130 kérdést tettek fel, és fennáll annak a lehetősége, hogy szándékosan akadályozzák az előrelépést. Amint megvan a jóváhagyás Gyulafehérvárról, azonnal elindítják a kivitelezési közbeszerzést. Tervek szerint az iskolát a vakációban ki-

űritik, és a gyerekek máshol kezdik meg a tanévet. Teljes felújítás kezdődik majd, csak a falak maradnak meg, minden mást kicserélnek és felújítanak.

A székeklykővesdi iskola felújítására is nyújtottak be pályázatot. A csittszentiváni iskola kisebb épülete helyett is egy új épületet terveznek.

A község területén elektromos töltőállomásokat szándékoznak létrehozni, részben az új iskolabútorok számára, részben pedig lakossági felhasználásra – tájékoztatott **Bodó Előd** Barna polgármester. (mezey)

Menetrendváltozás

Főjavítás alatt a budapesti Keleti pályaudvar

A MÁV Start közleménye szerint 2025. augusztus 25. és szeptember 20. között főjavítási munkálatok miatt nem fogadja a szerelvényeket a budapesti Keleti pályaudvar. Az intézkedés minden olyan nemzetközi járatot érint, amely ide érkezik vagy innen indul más célállomások felé. Természetesen a járatokat nem szüntetik meg, csak más budapesti állomásokból indulnak és érkeznek majd a vonatok. Felkérjük az utasokat, hogy jegyváltás előtt érdeklődjenek az indulási időpontról és helyszínről.

A Romániából Budapestre induló nemzetközi járatokat a Keleti pályaudvar helyett a Nyugati pályaudvar fogadja. Ez a változás érinti az Aradról, Craiováról, Kolozsvárról, Temesvárról, Bukarestből induló vonatokat. A minket is érintő Budapest–Brassó közötti (IR 407) járat Kőbánya-Kispestig közlekedik, és 17.28-kor érkezik a

célállomásra. A marosvásárhelyi vagonnal is rendelkező IR 367/1748-as Budapest–Brassó közötti vonat 6.40-kor a Kőbánya-Kispest állomásról indul, illetve a Brassóból Budapest irányába közlekedő szerelvény ugyanide érkezik 22.32-kor. A Bukarest és Bécs közötti vonat Nagybánya érintésével más útvonalon közlekedik, és itt is változások lesznek a menetrendben, amelyről később értesítik az érintetteket, illetve napirenden lehet követni a változásokat a www.mavcsoport.hu/keleti honlapon is. A romániai menetrendet a www.cfrcalatori.ro honlapon lehet tanulmányozni. A belföldi járatokról a 021/9521-es különleges telefonszámon, a nemzetközi járatokról, amelyek a bukaresti Északi pályaudvarról indulnak, a 021-314-5528-as telefonszámon tájékoztatnak, és természetesen az állomások jegypénztáránál, tájékoztató ablakánál is lehet érdeklődni a menetrendről – tájékoztattott a Román Vasutak személyszállító szolgálata (CFR Călători). (vajda)

Forrás: MAV Zrt.

Szovátán felfüggesztik a szállodafejlesztést

Az Ensana Health Spa Hotels csoport (volt Danubius) felfüggeszti a tervezett szovátai bővítési beruházását a jelenlegi kihívások, többek között a parajdi bányakatasztrófa miatt – jelentették be. A Ziarul Financiar országos gazdasági lapnak nyilatkozva az Ensana Health Spa Hotels szovátai láncának vezérigazgatója néhány napja elmondta: idén számos, erősen befolyásoló tényezővel szembesülnek, ezért legalább fél évre felfüggesztik a tervezett szállodabővítést.

Gligor Róbert László

„A parajdi sóbánya vonzerőt jelentett a turisták számára, gyermekes román családok jártak kezelésre oda, ugyanígy a Moldovai Köztár-

saságból is” – mondta el **Andrei Rusu**, aki szerint sokan szálltak meg náluk azok közül, akik a parajdi sóbányába érkeztek kezelésre vagy a strandra. A bányakatasztrófa miatt viszont a szállodák elveszítették a

Moldovai Köztársaságból érkező turisták egyharmadát, valamint a szállodalánchoz tartozó strandok iránti kereslet is 10-15 százalékkal visszaesett. Emellett az igazgató a turisták elmaradásának más okait is látja: a háború miatt távol maradtak az izraeli turisták is, de az üdülési utalványok megváltozott szabályozása is az okok közé tartozik.

Szovátán a magyar tulajdonú Ensana Health Spa Hotels csoport három szállodát üzemeltet: a Fenyő (Brădet), az Ursina (korábban Bükk/Fáget), valamint a Szováta hotelt. A csoport egy éve jelentette be, hogy 110 szobával tervezi bővíteni a Szováta szállodát, mert az iránt van a legnagyobb kereslet. A cég tavaly fejezte be a hotel jelentős részének (168 szoba, konferenciaterem, recepciótér) felújítását mintegy hatmillió eurós beruházással, idén pedig bővítette volna a fogadóképességét, s ennek költségeit 25-30 millió euróra becsülték. Ezt a fejlesztést napolta el az Ensana.

Az Év úticélja 2024 nevű országos turisztikai seregszemlén Szováta lett a tavalyi év legjobb gyógyfürdője, míg tavaly decemberben az SPA Világszervezet (World SPA Organization) fővédnöksége alatt rendezett Termalia rendezvényen egymást követően harmadszor is Szovátát mint települést ismerték el a legjobb hazai

egészségturisztikai úti célként. Ugyanakkor a gyógyászati kategóriában a fürdőváros további két díjat is „besepert”, a 2023-ban megnyitott Hotel Crystal Wellness&SPA a gyógyászati régióban működő legjobb szabadidős és üzleti szállodának kijáró elismerést vehette át, míg az Ensana szovátai csoportja kapta meg a legjobb hazai gyógyászati szállodalánc díját.

A parajdi sóbánya ideiglenes bezárása az egész térség számára súlyos veszteség, de hogy ennek milyen hatása lesz az idelátogató turisták számára, azt csak a turisztikai idény végén vagy akár egy éven belül, az előző időszakokkal összehasonlítva lesz látható – nyilatkozta nemrég Szováta polgármestere a Székelyföld Online hírportálnak.

Fülöp László Zsolt szerint az ország gazdasági helyzete és a kilátásba helyezett megszorítások óvatossá, kevésbé költségesítővé teszik az embereket. A jövedelmek várható csökkenése, a nyugdíjak megadóztatása és a vakációs jegyek értékének felére csökkentése, az idegenforgalmi hozzáadott értékadó (héa) emelkedése miatt sokan megfontolják, hogy elmennek-e nyaralni, s ha igen, mennyit fordítanak erre. A turizmus a legelső között szenved meg a gazdasági bizonytalanságokat, ennek ellenére a polgármester optimista, és úgy gondolja: Szovátának meg kell tartania a minőségi szolgáltatásait, hogy a vendégek elégedetten távozzanak, és majd másokkal együtt visszatérjenek.

Sok turista távol maradt, ezért elhalasztották a Szováta szálloda bővítését

Fotók: Gligor Róbert László

SZERKESZTETTE: VAJDA GYÖRGY

ENSZ-elismerés Romániának

Jó gyakorlatok a fenntartható fejlődési célok megvalósításában

Az ENSZ hivatalosan is elismerte a román kormány elkötelezettségét a 2030-as Agenda végrehajtása iránt, és Romániát azon nyolc állam közé sorolta, amelyek pozitív példaként szerepelnek a legfontosabb ENSZ-platform, a Magas Szintű Politikai Fórum (HLPF) záróközleményében a fenntartható fejlődés témakörében. Kiemelendő, hogy a közleményben Románia egyik programja külön alcímként is szerepel.

Románia elismerésben részesült az innovációért és az együttműködésért. Az ENSZ két jó gyakorlatot emelt ki, amelyeket Románia veze-

Hogyan fog alakulni a jövő mobilitása?

A roncsautóprogramtól a mentalitásváltásig

Vitathatatlan tény, hogy a mobilitás terén is szükség van változásra, hiszen elég csak körülnézni Marosvásárhelyen, ahol jóformán egymást érik az autók, a sofőrök pedig rengeteg időt töltenek a dugókban. Alternatíva lenne, csak éppen nem élnek vele.

Nagy-Bodó Szilárd

Az idei Tusványoson előkerült a jövő mobilitásának kérdése is, amelynek kapcsán *Borbély László*, a Fenntartható Fejlődés Főosztály államtanácsosa elmondta, hogy technikai oldalról nagyon sok mindent elő kell készíteni, ugyanakkor elengedhetetlen a mentalitásváltás az emberek részéről. *Borbély László* elmondása szerint meg kell teremteni a lehetőséget az állampolgárok számára, hogy például kerékpárral közlekedhessenek, viszont az embereken is múlik, hogy ezt válasszák, hiszen például a Dózsa György utcában ott van a kerékpársáv, viszont kevesen használják. Továbbá az államtanácsos kitért az elektromos és a hidrogéncellás autók kérdésére is, amelyek egyelőre nem többek egy szép álmnál. Meglátása szerint az ezekre való átállás, valamint ezek kifejlesztése egy hosszú távú folyamat lesz.

Marosvásárhely kapcsán *Borbély László* aláhúzta, hogy egy olyan városról van szó, ahol szinte mindenhova el lehet jutni biciklivel vagy tömegközlekedéssel, mégis túl sok az autó. A döntéshozók feladata is lenne – mind helyi, mind pedig országos szinten –, hogy meggyőzzék az embereket a váltásról, valamint arról, hogy a váltás után jobb lesz az életük. Az államtanácsos lapunknak adott interjújában azt is elmondta, hogy meglátása szerint egy hiteles személy könnyen meg tudja győzni az embereket, továbbá azt is kiemelte, hogy a konferenciákon szerzett tapasztalatai

alapján az emberek nagyon jól reagálnak egy-egy ötletre.

– Egy ilyen konferencia után, ha azt mondanám nekik, hogy na most megyünk, hogy csináljunk valamit együtt, jönnének velünk, velem – nyomatékosította *Borbély László*, rámutatva, hogy valahogy meg kell magyarázni az embereknek, hogy önvizsgálatra lenne szükség: milyen életük van, mennyire élnek egészségesen, mennyire szennyezik a környezetüket, és mit tesznek annak érdekében, hogy kevesebbet szennyezzenek. *Borbély László* kiemelte azt is, hogy ez egy soha véget nem érő történet, viszont ezen az úton kell haladni.

Megoldás lehet az elektromos autó? Vagy a ridesharing?

A statisztikákból látszik, hogy a személyautók az idő legnagyobb részében egy parkolóban állnak. Kicsit drasztikusabban fogalmazva azt is lehetne mondani, hogy csak foglalják a helyet. Miközben hogyha egy ridesharing (telekocsi) alkalmazáson keresztül bérelnének az emberek rövid távra autót, akkor azok mindig közlekedhetnének, nem foglalnák a helyet, és ha elektromosak lennének, akkor nem is szennyeznék a környezetet. Persze nem minden felhasználásra való – egyelőre – a villanyautó.

Székely-Farkas Tímea környezetgazdász lapunknak adott interjújában nyomatékosította, hogy ameddig nincsenek telepítve töltőállomások 1500-2000 méter magasságban, addig például a ki-

rándulók számára nem opció az elektromos autó. Ahogyan Romániában azok számára sem egyszerű villanyautóval közlekedni, akik nagyobb távokat tesznek meg, mivel még nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúra.

A ridesharing (több ember utazik egy autóban) kapcsán a környezetgazdász elmondta, hogy ez lehet a jövő mobilitásának egy része, de nem az egésze. A bérelhető autók mellett viszont beszélni kell a biciklikről is, elég csak megnézni Dánia vagy éppen Hollandia példáját, ahol rengetegen használnak kerékpárt, és a lakosságot erre ösztönzik azáltal, hogy az említett két ország városaiban nagyon sok helyen megdrágították a központi zónákban a parkolást, de arra is van példa, hogy teljesen kitiltották az autókat. Egy másik példa: Franciaországban már van olyan technológia, hogy napelemeket helyeztek el az útestre, vagy napelemekkel burkolták úgymond az úttestet, és olyan autókat próbálnak rávezetni ezekre az utakra, amelyek ezekből a napelemes panelekből töltődnek, mondta *Székely-Farkas Tímea*, aki azt is hozzátette, hogy hosszabb távon mindenképpen arra kell törekedni, hogy tiszta energiaforrásból nyert energiával közlekedjenek az autók.

A roncsautóprogram kapcsán a környezetgazdász elmondta, hogy ez a rendszer nem sokat segít, mert egyrészt ettől a programtól is forrásokat fognak megvonni a költségvetési deficit miatt, másrészt pedig azért sem hatékony a roncsautóprogram, mert nem mindenki engedheti meg magának, hogy alternatív autós megoldásokat tudjon alkalmazni, ahogyan nagyon sokan nem engedhetnek meg maguknak egy új autót.

tett be: egy virtuális erőforrásközpont létrehozását a fenntartható fejlődési célok (SDG-k) lokalizálására, amely segíti az önkormányzatokat, civil társadalmat és a magánszektor a célok közösségi tervekbe való beillesztésében; a fenntartható fejlődési szakértői hivatás intézményesítését: 2000 központi és helyi közigazgatásban dolgozó alkalmazott szakmai képzését, amely folyamat jelenleg is zajlik.

„Románia bizonyítja, hogy az emberekbe és intézményekbe történő befektetés a fejlődés kulcsa. A 2000 fenntartható fejlődési szakértő képzése mérföldkő a kormányzati adminisztratív kapacitások megerősítésében” – nyilatkozta *Borbély László* államtanácsos, a Fenntartható Fejlődés Főosztály koordinátora.

Románia partnere volt – Csehország és Finnország mellett – annak az eseménynek is, amelyet az OECD és Málta szervezett *Innovatív utak az SDG-k előrehaladásának felgyorsításához* címmel. Az eseményen kormányzati vezetők és nemzetközi szakértők vettek részt, többek között Csehországból, Finnországból, Indonéziából, Írországból, Máltáról, Portugáliából, Romániából és Szlovákiából, valamint nemzetközi szervezetek, például az OECD, UNEP és SDSN képviselőiben.

Hozzászólásában *Borbély László* bemutatta azokat a kormányzási mechanizmusokat, amelyek biztosítják a közpolitikák koherenciáját Románia 2030-as nemzeti fenntartható fejlődési stratégiája mentén – beleértve az Interdepartamentális Bizottságot, a tanácsadó testületet és a minisztériumokon belüli fenntartható fejlődési hálózatot –, valamint a jövőbeni Kiválósági Központot a

közszféra számára a fenntartható fejlődés terén. „Vízióval, politikai akarattal, innovatív eszközökkel és inkluzív részvétellel Románia képes hozzájárulni a fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósításához nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Továbbra is nyitottak vagyunk a jó gyakorlataink megosztására, például olyan szakmai hálózatokon keresztül, mint az Európai Fenntartható Fejlődési Hálózat (ESDN)” – tette hozzá.

A romániai kormány erőfeszítései megerősítik a fenntartható fejlődés három pillérének – gazdasági, társadalmi és környezeti – integrált megközelítését, bizonyítva, hogy a valódi fejlődés csak a gazdasági növekedés, a társadalmi kohézió és a környezetvédelem egyensúlya révén érhető el.

A Fenntartható Fejlődési Magas Szintű Politikai Fórumot (HLPF) évente rendezik meg New Yorkban, ahol az ENSZ 193 tagállamának képviselői értékelik a 2030-as Agenda és a 17 fenntartható fejlődési cél megvalósításának előrehaladását. *António Guterres* ENSZ-főtitkár figyelmeztetett: jelenleg csupán a célok 35%-a halad megfelelő ütemben, közel a felük túl lassan, 18%-uk pedig visszaesésben van.

A találkozó végén a tagállamok elfogadták a miniszteri nyilatkozatot, amelyben megerősítették elköteleződésüket az Agenda 2030 megvalósításának felgyorsítása mellett. A dokumentum hangsúlyozza a klíma, a reziliencia, a digitalizáció, a biológiai sokféleség és az élelmezésbiztonság iránti beruházások, valamint a jó kormányzás, a béke és a multilateralizmus kulcs szerepét a fenntartható fejlődés elérésében. (közlemény)

Mezőpanitban kész a hulladékudvar, de egyelőre nem lehet üzemeltetni

Fotó: Mezey Sarolta

A mezőpaniti önkormányzat nemsokára átadhatja a hulladékudvart, azonban leállt a folyamat, mert a minisztériumnak kell szállítania a konténereket, s csak ezután tudják üzembe helyezni a létesítményt. Sajnos, a minisztérium késik, nem egyenlíti ki a kifizetetlen számlákat – tudtuk meg *Bodó Előd* Barna polgármestertől, aki hozzátette, a hulladékgazdálkodás szempontjából nagyon jó dolog az udvar léte, hiszen alternatívát kínál minden olyan hulladék lerakására, amit a köztisztasági vállalat alkalmazottai nem visznek el a kapu elől. (m. s.)

Vendégmunkásokat várnak

A Bevéndorlási Főfelügyelőség (IGI) az idei első hét hónapban 49.643 munkavállalási engedélyt adott ki külföldi állampolgárok számára – tájékoztatott kedden az intézmény. A közleményben emlékeztettek arra, hogy az idénre 100 ezer vendégmunkás romániai munkavállalását tette lehetővé a kormány.

A 49.643 munkavállalási engedély közül 49.139-et állandó munkavállalóknak, 169-et szezonmunkásoknak, 115-öt magasán képzett munkavállalóknak adtak ki. Az IGI emlékeztetett arra, hogy továbbra is támogatja a romániai munkáltatókat az engedélyek kiadására vonatkozó eljárások digitalizálásával és egyszerűsítésével. A külföldiek alkalmazása iránt érdeklődő munkáltatók az intézmény hivatalos honlapján találnak részletes információkat az engedély megszerzéséhez szükséges feltételekről és lépésekről: <https://igi.mai.gov.ro/obtinerea-avizului/> (Agerpres)

Éltre állt a Rapid

A labdarúgó-Szuperliga 4. fordulójának utolsó mérkőzése után a tabella élére állt a bukaresti Rapid. Az FC Botoșani elleni találkozón a frissen hozott Baroan duplázott, az első alkalommal leszyanus akció után, aztán a videózők úgy döntöttek, szabályos a gól. Néha azonban a vonalak meghúzása után sem igazán meggyőző a döntés helyessége. Utóbb Ongenda egy remekbe szabott szabadrúgással szépített, de a Botoșani mintha nem igazán akart volna egyenlíteni, olyan visszafogottan játszott a folytatásban. A másik keddi találkozó sötlan gól nélküli döntetlenre zárult Slobozia és Galac között.

Eredményjelző

Labdarúgó-Szuperliga, 4. forduló: Konstancai Farul – Metaloglobus 2-1, Petrolul Ploiești – Aradi UTA 1-2, FC Argeș Pitești – FK Csíkszereda 3-1, Bukaresti Dinamo – FCSB 4-3, Nagyszebeni Hermannstadt – Kolozsvári U 2-2, Kolozsvári CFR – CSU Craiova 2-3, Unirea Slobozia – Galaci Oțelul 0-0, Bukaresti Rapid – FC Botoșani 2-1.

Kisorsolták

a play off kör párosításait

Az UEFA székházában, a svájci Nyonban elkészítették a labdarúgó-Európa-kupa play off körének programját.

A kérdés azonban nem annyira egyszerű, hisz rengeteg a „ha” és az „amennyiben”, sok minden függ a 3. selejtező kör eredményeitől, amelyben az első mérkőzéseket a héten játsszák.

A Bajnokok Ligájában a Ferencváros például az FCSB-t búcsúztató (a helyi albán kisebbséget képviselő) északmacedón Shkendija és az azeri Qarabağ párharcának győztesével játszhat. Csak abban az esetben azonban, amennyiben felülmúlja a bolgár Ludogorecet. Ha a párharcban alulmarad, akkor viszont az Európa-ligában folytathatja, de ugyanarra párharcra kell figyelnie: a Shkendija – Qarabağ meccs vesztesével játszik.

Az Európa-liga play off körében lehet érdekelt két romániai klub is, ám csak akkor, ha megnyerik a maguk párharcát a 3. selejtező körben.

Így az FCSB, amennyiben túljut a koszovói Dritán, a skót Aberdeen ellen vívhatja ki a részvételt a csoportkörben.

A kolozsvári CFR pedig, ha búcsúztatni tudja a portugál Bragát, sokkal könnyebb ellenfélre számíthat, hisz a

gibraltári Lincoln Red Imps és az örmény FC Noah találkozó győztese lesz az ellenfele.

Amennyiben nem jutnak túl soros ellenfeleiken, akkor a Konferencialiga play off köre vár rájuk, itt az FCSB a luxemburgi Differdange és az észt Levadia Tallinn közti csata vesztesével kerül szembe, míg a CFR pedig azzal, aki a svéd BK Häcken és a norvég Brann Bergen csatájában alulmarad.

Azok a klubok, amelyen a Konferencialiga 3. körében játszanak, vereség esetén véglegesen kiesnek, hisz nincs alsóbb szintű sorozat. A CSU Craiova, ha túljut a Nagyszombati Spartak, akkor az újabb ellenfele a norvég Viking Stavanger – İstanbul Başakşehir párharcból kerül ki. A Győri ETO számára az AIK Stockholm elleni továbbjutás esetén a Bécsi Rapid és a Dundee United közötti mérkőzés győztese jut, míg Paks alaposan beleválogatott a közepébe: ha túl is jut az ukrán Zsitomiron, az olasz Fiorentina lesz ellenfele.

Emlékeztetőül: a Konferencialiga play off köre talán sokkal fontosabb, mint a másik két sorozaté, hisz itt a csoportkörben való részvétel a tét. A másik két kupában a csoportkör már garantált, csupán a szintet döntik el egymás között a felek. *(bálint)*

Öt meccset is közvetítenek a 2. liga 2. fordulójából, az ASA nincsen köztük

Míg az első fordulóból csupán két mérkőzés került képernyőre, a labdarúgó 2. liga 2. fordulójának 11 találkozója közül ötöt is közvetítenek a sporttelevíziók. Pénteken a Szatmárnémeti CSM Olimpia – Nagyvárad FC Bihor és Bukaresti Steaua – Concordia Chiajna mérkőzések lesznek láthatók, szombaton 11.30 órától a Metalul Buzău – Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK találkozó, vasárnap délelőtt a Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Chindia Târgoviște meccs, míg kedden a Bákói

FC – Jászvásári Poli összecsapás kerül képernyőre. A többi hat mérkőzést szombaton 11 órától játsszák, közöttük a Sellemberki CSC 1599 – Marosvásárhelyi FC ASA mérkőzést is, amely nem lesz látható a televízióban. Mégis, halvány remény mutatkozik arra, hogy az frf.tv honlapon megnézhetjük a találkozót, hiszen az első fordulóból az interneten három mérkőzést is közvetítettek. Az frf.tv még nem közölte, mely mérkőzésekről szándékozik beszámolni élő közvetítéssel.

Pászka Loránd az FK Csíkszeredához igazolt

Távozott hétfőn a bajnoki címvédő Ferencváros labdarúgócsapatától, és az FK Csíkszeredához igazolt Pászka Loránd.

A kézdivásárhelyi születésű, balhátvédként és középpályás-ként is bevetethető játékos korábban Szegeden és Soroksáron futballozott, 2022 telén került a Ferencvároshoz. Zöld-fehér színekben 68 mérkőzésen három gólt szerzett. Tagja volt a 2023-ban Európa-liga-nyolcaddöntős csapatnak. A 29 éves Pászka az előző szezon második felében kölcsönben Kecskeméten szerepelt.

Forrás: Öltözőn Túl

Nem áll rajthoz a női jégkorongcsapat

Nem iratkozott be az ősszel kezdődő bajnoki idénybe a marosvásárhelyi VSK női jégkorongcsapata – közölte a sportági szövetség. A döntés azt követően született meg, hogy az előző két idényben, amikor részt vett a bajnoki sorozatban, csupán csillagászati arányú vereségeket tudott összegyűjteni. Az eset hasonló a klub női vízilabdacsapatának esetéhez: néhány idény után a felnőttbajnokságban, amelyekben talán egy pontot sikerült gyűjteni, a visszalépés mellett döntöttek.

Két olyan sportágról van szó, amelyekben szűk a mezőny, kevés a csapat, így sokkal könnyebben lehetne eredményt elérni az alapok megfelelő lefektetésével, mint a hagyomá-

nyosabb sportágakban, ahol nagyobb a konkurencia.

Azt sem vagyunk hajlandóak elhinni, hogy a marosvásárhelyi lányok kevésbé tehetségesek, mint egyebűtt. Egész egyszerűen mindkét esetben esetlegesen összeállt, kedvtelésből sportoló lányokból álló csapatokról volt szó. Amivel önmagában nincs semmi gond, minél több amatőr sportoló lenne, annál egészségesebb lenne a társadalom. A gond azzal van, hogy a klubnál (szakosztályoknál) nem is akartak ennél többet. Nem helyezték szakmai alapokra a sportágakat, hogy eredményesen fel tudják venni a küzdelmet az ellenfelekkel. Vajon mindez csak pénz kérdése? *(bálint)*

Az idén is találkoztak az elektrósok

Czibalmos Ferenc Attila

A minap Szász Lőrinc – az 1980-ban alakult marosvásárhelyi Elektromaros Munkássportklub korábbi vezetőségi tagja, ügyintézője – Koncz Györggyel, Florin Ríteával, Dolfy Freitaggal és Stoica Cristianal, az alakulat négy egykori, nyolcvanas évekbeli játékosával közösen az idén is összehívta egy helyi vendéglátó helyiségbe a hajdani Elektromaros klub többgenerációs játékosát egy estebédre, pohárköszöntőre. A rendszerváltás óta ez volt a negyedik hasonló találkozó,

amelyen a valamikori sportklub volt labdarúgói találkoztak.

A találkozón négy generáció egykori futballistái vettek részt: Marius Maier, Bordaș Ioan, Siklódi Tibor, Zibilean Tiberiu kapusok, továbbá Karda Márton, Márton Géza, Șleam Ioan, Koncz György, Rítea Cornel, Kiss József, Moldovan Cristian, Ábrám Ferenc, Jánosi László, Stoica Cristian, Kalo Géza, Kovács Károly, Orza Ioan, Szabó Tibor, Sălăgean Claudiu, Bálint Lajos, Márton László, Kovács Győző, Dávid György, Berki Ferenc, Bucur V., Roman I., Henter

Loránd, Bota Eduard, Olaru Marius, Turcu Constantin, Radu Florin, Rítea Florin, Rítea Claudiu, Palcu Ioan, Muscă Mihai, Alin Mureșan mezőnyjátékosok, továbbá Szász Lőrinc (a szakosztály korábbi vezetőségi tagja), Dolfy Freitag (az alakulat egykori szertárosa), Ioan Vasu és Moldovan Ioan (egykori vezetőségi tagok).

A baráti találkozóról többen objektív vagy szubjektív okok miatt hiányoztak, a jelenlevők viszont megemlékeztek a szakosztály azon időszakának hajdani vezetőiről, edzőiről és labdarúgóiról (többek közt

Vasile Moldovan, Dorin Naste, Nae Emil, Gáll Dezső, Jánosi Mihály, Fanicu András, Kuti Csaba, Dobra Csaba volt labdarúgók, Mișu Gheorghe szakosztályelnök, Józsa Márton szakszervezeti elnök, Harkó Victor és Vasile Fărcaș vezetőségi tagok és id. Újfalvi Ferenc ifiedző), majd a késő esti órákig vitatták meg az egykori futballmérkőzéseket, a régmúlt emlékeit.

A Ciocanul (az Elektromaros elődje) 1954-ben alakult, Makkai János vezetése alatt, 1972-től vált Ciocanul-Elektromarossá, aztán egy év múlva Elektromaros néven

szerepelt mint futballklub, majd 1980-ban megalakult az Elektromaros Munkássportklub, amely mérkőzéseit a Tudor negyedbeli, idővel 6000 férőhelyessé bővített stadionban játszotta. Abban az időszakban Románia második legnagyobb munkássportklubja volt – egy galaci gyár sportklubja után –, amely 16 szakosztályt üzemeltetett.

Az Elektromaros Munkássportklub labdarúgó szakosztályja 2006-ban szűnt meg, amikor összeolvadt a nyárádtői Unireával, amely egy év múlva felkerült a C osztályba. Akkor a nyárádtői stadionba került az egykori Elektromaros betonlelátója, a vasszerkezet pedig a hulladékbegyűjtőhöz...

Forrás: Facebook

Idén is megrendezik az Ősök Napját Bugacon

Idén is megrendezik az Ősök Napját Bugacon, augusztus 8. és 10. között lovasíjász-bemutatók, hagyományörző sportok és tárlatok is várják az érdeklődőket. A rendezvényen a magyarság legnagyobb, történelemformáló őseire emlékeznek – mondta el Bíró András Zsolt főszervező, a Magyar-Turán Közhazsnú Alapítvány elnöke a programokat bemutató csütörtöki sajtótájékoztatón Budapesten.

Az Ősök Napja a Kárpát-medencei magyarság egyik legnagyobb ünnepe, hiszen Erdély, a Délvidék, a Felvidék, Őrvidék és Kárpátalja együtt ünnepel, együtt valósítja meg a rendezvényt. A nyolcadik alkalommal megvalósuló Ősök Napja programjai között szerepel a Nomád vonulás elnevezésű seregszemle, lovas íjászat, solymász- és agarászbemutatók, előadások, kézművesvásár és tárlatok is. A Nomád vonuláson 500-600 lovas és gyalogos hagyományörző látható majd korhű nomád viseletben, fegyverzettel, szekerekkel. A lovas íjászat, solymász- és agarászbemutatók mellett megelevenednek

a nomád erőpróbák, lesznek többek között lovas és íjászversenyek, szablyavívás, övbirkózás. A hun és avar örökséget bemutató régészeti és antropológiai kiállítások hatalmas jurtában kapnak helyet, emellett tudományos és ismeretterjesztő előadások, kézművesvásár és bemutatók, valamint gyermekeknek szóló programok is színesítik a rendezvényt.

Varga Zoltán, a Magyar-Turán Közhazsnú Alapítvány műszaki igazgatója elmondta: a rendezvény helyszínén több párapaput is elhelyeztek, több mint 2000 négyzetméter árnyékolt felületet és baba-mama jurtát alakítottak ki, to-

vábbá több ponton lehet ingyenesen ivóvízhez jutni.

Szabó László, Bugac polgármestere emlékeztetett: 2010 jelentős változást hozott Bugac életében, akkor kezdődtek azok az ásatások, amelyek eredményeképpen Árpád-kori központot találtak Pétermonostoránál, s azóta is sokan tekintik meg az Aranymonostor Látogatóközpontot, majd hozzátette: ehhez az időszakhoz kapcsolódik a hagyományörző ünnepek, az Ősök Napja és a Kurultáj létrehozása is, amely Bugac lakosságának is nagy büszkeséget jelent.

A rendezvény első napján fellép Agócs Gergely és Navratil Andrea, a Misztrál és a Hungarica. Másnap többek között rituális sólyomröptetés és táltosdobolás, A csodaszarvas legendája című lovas színdarab és Petrás Mária koncertje várja a közönséget. Vasárnap Fehér Boglárka keleti és magyar népzene ad elő, fellép a Varkocs és a Regélő Fehér Táltosok. (MTI)

Fotó: Fülöp Jenő

Hárommillió forintért kelt el Petőfi Zoltán kézirata

Vasárnap este egy aukción, amelyen dedikált műveket és kéziratoakat bocsátottak árverésre, Petőfi Zoltán egyik versének kézirataért 2,85 millió forintot fizettek. Ugyanzen az árverésen Ady Endre Ignatusnak írt, korábban ismeretlen levele másfél millió forintért, József Attila dedikált Medvetánca pedig egymillió forintért kelt el – közöl-

ték. A közlemény szerint az árverésen szereplő kézirat utolsó tulajdonosa 15 évig őrizte az dokumentumot.

A közlemény szerint Petőfi Zoltán halála után Dolinay Gyula vette gondjaiba a szellemi hagyatékot, majd elküldte Gyulai Pálhoz. A kézirat ezután valamikor 1925 és 1931 között Szalay József (1870–1937)

szegedi rendőrkapitány gyűjteményébe került, amit halála után elárvereztek, és új tulajdonosa Vasberényi Géza (1894–1981) könyvtáros, helytörténész lett. Petőfi Zoltán Határa van... című nyolcsoros költeményének három másik változata a Petőfi Irodalmi Múzeumban (PIM) található.

A közlemény szerint a vasárnapi árverésen egy filmes relikvia is elkel. A Carrie Fisher amerikai színésznő által aláírt Star Wars autogramkártyáért (Leia hercegnő) 1,2 millió forintot fizettek. (MTI)

A madarak és a denevérek a szőlőültetvények védelmezői lehetnek

A HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont és a Milánói Egyetem közös vizsgálata szerint a madarak és denevérek a szőlőültetvények védelmezői lehetnek, a repülő ragadozók pedig nemcsak a kártevők számát csökkentik, hanem mérséklik a termés kiesést is.

A kutatásból az is kiderült, hogy az erdős környezet különösen kedvező a denevérek jelenlétéhez – olvasható a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózatnak az MTI-hez eljuttatott közleményében. Amint írták, a modern mezőgazdaság intenzív módszerei – például a fokozott növényvédőszer-használat – komolyan veszélyeztetik az agrárlétfélelkek biodiverzitasát és az ezekhez kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatásokat. A szőlőültetvények különösen sérülékenyek, mivel több kártevő fenyegeti őket, miközben fenntartható gazdálkodási formákat kevesen alkalmaznak – tették hozzá.

A tájékoztatás szerint a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont és a Milánói Egyetem kutatói a madarak

és denevérek szerepét tanulmányozták a szőlőkártevők természetes szabályozásában. Közös kutatásuk kimutatta, ezek a ragadozók nemcsak a kártevő-populációk szabályozásában segítenek, hanem gazdasági hasznót is hoznak a termelők számára. Kiemelték: a kutatásban hazai szőlőültetvényeket vizsgáltak, különböző gazdálkodási módok (ökológiai, valamint integrált) és táji környezet (erdős, illetve nyílt mezőgazdasági tájak) mentén. A közlemény szerint a madarak és denevérek ketrecekkel történő kizárásával végzett kísérletek megmutatták, hogy ahol ezek a ragadozók jelen voltak, ott kevesebb termés-kárt és alacsonyabb kártevőszámot regisztráltak. Az erdős tájak különösen kedveztek a denevérek tavaszi

Fotó: Nagy Tibor

aktivitásának, ami csökkentette a szőlőmoly jelenlétét, közvetlen hatást gyakorolva a termés hozamra – tették hozzá.

„Ezeknek a ragadozóknak a jelenlétét őshonos és lombhullató erdőfoltokat, sövényeket és facsoportokat magukba foglaló ösz-

szefüggő tájak fenntartásával lehet segíteni, melyek bőséges táplálékforrást, valamint megfelelő fészkelőhelyeket biztosítanak számukra” – idézi a közlemény Korányi Dávidot, a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont terepi tanulmányt vezető kutatóját.

Egy ostrom és egy falomlás nyomait is megtalálták a szegedi vár feltárása során

Nagy Sándor (Szeged Jövője) városfejlesztési alpolgármester

Fotó: MTI/Oláh Tamás

A szegedi vár 17. századi ostromának és egy fal leomlásának nyomait is megtalálták a Huszár Mátyás rakparton zajló feltárás során – közölte Molnár Csilla ásatásvezető hétfőn a helyszínen. A régész elmondta, a rakparton két szelvényben dolgoztak. Az első helyszínen, az északi várfal maradványainál megtalálták az osztrák seregek 1686-os ostromának nyomait.

A törökök ellen küzdő osztrákok az északi várfalat aláaknázták, de arról nem voltak írásos emlékek, hogy a robbantást végrehajtották-e, csupán egy térképen jelölték a robbanóanyag helyét. Az ásatás során előkerült bizonyítékok szerint az aknát fel is robbantották: több hosszanti irányú repedést találtak, és a helyéről is kicsúszott a várfal – tudatta a kutató. Hozzátette: a sérüléseket az osztrákok később valamelyest helyreállították, saját téglájából építették vissza a fal egy részét.

A délebbi szelvénynél feltárták a vízi bástya maradványait, valamint az ahhoz kapcsolódó északi és a Tiszával párhuzamosan futó keleti falat. Az északi falról kiderült, hogy gerendavázas technikával építették, a rondella közelében pedig megtalálták annak nyomát, hogy a keleti fal egy része 1692-ben a folyóba omlott – mondta Nagy Csilla.

A keleti fal mellett előkerült egy feltehetően az építkezés során az állványzathoz használt fatörzs, melyből dendrokronológiai módszerekkel – a száraz és csapadékos időszakok váltakozását nyomon követve – meghatározható a fa ki-

vágásának időpontja – tudatta a szakember.

Nagy Sándor (Szeged Jövője) városfejlesztési alpolgármester elmondta, a régészeti feltárás a szegedi rakpart több ütemben megvalósuló, a környezetet zölddebbé tevő, a városi hőszigetelést csökkentő felújításának része. A fejlesztést a jelenleg jelentős gépjármű-forgalmat lebonyolító és részben parkolóként is használt rakparton úgy ütemezik, hogy minél kisebb közlekedési problémát okozzon, ezért nyárra előrehozták a régészeti és vízepítési munkákat – közölte a politikus.

A Dunát, a Marost, a Tiszát és a Körösöket elsőként feltérképező vízpítő mérnök, geodéta, Huszár Mátyás nevét viselő rakparton a vízvezetékét a Szegedi Vízmű Zrt., a szennyvízvezetékét a szegedi Hydrolíne-Bau Zrt. szakemberei cserélik ki. A munkálatok augusztus 19-ig tartanak, a tervek szerint a rakpartot a következő nap visszadják a forgalomnak – tudatta az alpolgármester. A szegedi vár falainak helyét – a korábban felújított közterekhez hasonlóan – a rakparton is a burkolaton jelölik majd. (MTI)

A kutatás eredményei azt mutatták, hogy a kizárt szőlőtőkéken következetesen magasabb volt a levél- és termés kártétel, ami megerősíti a madarak és denevérek kártevő-szabályozó szerepét – olvasható az összegzésben. Mint írták, a tanulmány hangsúlyozza továbbá a szőlőművelés módjának fontosságát a kártevők elleni védekezésben.

Ezzel kapcsolatban a kutatás vezető szerzője, Batáry Péter kiemelte: „A kártevők biológiai szabályozása az ökológiai gazdálkodás révén tovább fokozható, amely a gyomirtó és szintetikus rovarölő készítményeket nélkülözve elősegíti a hasznos ízeltlábú-szervezetek betelepülését és növeli az általuk biztosított predációs nyomást a szőlőültetvényekben”.

A magyar és olasz kutatók eredményeit a Journal of Applied Ecology szaklapban publikálták – áll a közleményben. (MTI)

800 kilométeres hatótávú Model 3 a láthatáron

Valamit muszáj villantania a Teslának, mivel az idei adatok finoman szólva nem túl fényesek. Hiába vezettek be több árcsökkentést is, hiába

hagyta ott Donald Trumpot Elon Musk, az eladások nem akarnak el-

indulni felfele. Így minden esély megvan arra, hogy ismét csökkenjen a vállalat értékesítési volumene. A Tesla eddig – a kommunikációk ér-

telmében – abban bízott, hogy a frissítésen átesett modellek meg fogják oldani a helyzetet, viszont nagyon úgy fest, hogy valamivel többre van szükség. Ezért előálltak egy tervvel, ami nem más, mint a Model 3+, amelynek a hatótávja 800 kilométernél is nagyobb lehet.

Az autó az ígéretek szerint szeptemberben mutatkozhat be Kínában, arról viszont egyelőre nincs hír, hogy a Föld más részeire el fogják-e szállítani. Az igazán érdekes az, hogy miért a Tesla Model 3, hiszen jelenleg a vállalat legsikeresebb autója a Model Y, már ha az értékesítési számokat nézzük. Egyértelmű, hogy a Model 3 aerodinamikai szempontból jobb, kisebb a légellenállási együtthatója, tehát jobb a fogyasztása, ezáltal egy nagyobb hatótávot lehetett kihozni belőle. Talán ez volt a Tesla-mérnökök fejében is, amikor az említett típust választották. Ugyanakkor nem hagyják magára a Model Y-t sem, ugyanis a közelmúltban kiszivárogtak képek egy hatszemélyes, hosszított tengelytávú Model Y L-ről is, amelyet szintén a kínai piacra szánnak.

De térjünk vissza a Model 3+-ra, amiről egyelőre túl sok mindent

nem lehet tudni, ugyanis a kínai ipari és informatikai minisztérium adatbázisában nem jelentettek meg minden információt. Az viszont már biztosnak mondható, hogy a kínai – híresen optimista – CLTC szabvány szerint mérve több mint 800 kilométer megtételére lesz képes, egy elektromotor lesz benne, és a teljesítménye 300 lóerő lesz. A Model 3+-ban található akkumulátort az LG fogja szállítani, és egy NMC, vagyis nikkell-mangán-kobalt akkumulátor lesz benne, ami eddig csak az összkerekes Long Range és Performance változatokba volt beépítve. Ennél a résznél ki kell emelni azt is, hogy Kínában eddig nem árultak hátsó kerekes Long Range variáns.

Joggal merülhet fel a kérdés, hogy más Model 3 változatokban már benne van az NMC akkumulátor, a Model 3+ esetében minek a hatására növekedik a hatótáv?

Nem megerősített információk szerint az új modell a plusz hatótávot abból nyerheti, hogy az LG-nek van új NMC akkumulátora, amelynek cellái 5000 helyett 5300 mAh-sak, így a teljes akkumulátorcsomag bruttó kapacitása 79-ről 84,8 kWh-ra nő, és ebből származik a hatótávbeli növekedés is. Szintén nem megerősített információ, hogy ugyanezeket az új cellákat az európai Model 3-ak is megfogják kapni.

Azonban erről akkor fogunk részletesebben beszámolni, ha a gyártó megerősíti az információt.

Tesla Model 3+

Forrás: kínai ipari és informatikai minisztérium

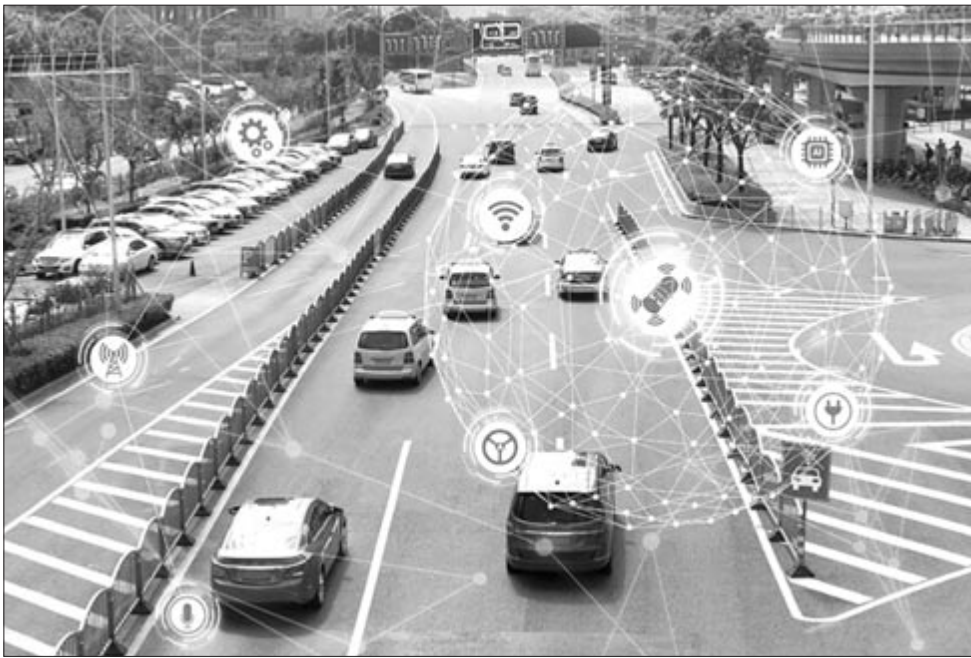
A következő generáció már azt sem fogja tudni, hogy mi a vezetés, és ez lehet, hogy nem is baj

Minden téren változás tanúi lehetünk, és nincs ez másként az autózás területén sem. Sokan talán romantikus nosztalgiával tekintenek arra az időszakra, amikor még tényleg érezhető volt a vezetés, amikor volt valós vezetési élmény, merthogy el kell ismerni, hogy napjainkban az autók egyre sterilebbek, a vezetési élmény pedig egyre inkább szintetikus. De az átlag autóvezetőt ez nem zavarja, sőt számára kényelmesebb így a közlekedés, és a kényelem előtt azt is ki kell emelni, hogy biztonságosabb is, mivel egyre több vezetéstámogató rendszer kerül az autókba, amelyek mind hozzájárulnak a közúti biztonsághoz. Közben pedig fejlődik az önvezetés is, lehet, hogy a jövőben egyáltalán nem kell majd a járművek vezetésével foglalkozni, ezt meg fogják oldani a rendszerek.

Ez lehet, hogy most elsőre ijesztőnek hangzik, azonban egyrészt érdemes belegondolni abba, hogy ezen rendszerek még biztonságosabbá fogják tenni a közlekedést. Elég csak egy pár évvel ezelőtti kísérletre gondolni, amikor egy versenypályán 19 ön-

vezető autó körözött hiba nélkül, felengedtek egy olyan autót, amit ember vezetett, és a rendszer lefagyott, az önvezető járművek megálltak. Ez a példa igazolja, hogy még messze vagyunk az önvezetéstől, de azt is alátámasztja, hogy a rendszer, ha csak maga van, akkor képes garantálni egy biztonságos közlekedést. A másik példa pedig az, amit a Waze társalapítója, Uri Levine is mondott egy a Business Insidernek adott interjújában, amikor a liftkezelőkhöz hasonlította a járművezetőket. A társalapító kiemelte, hogy ma már teljesen természetes, hogy beszállunk a liftbe, megnyomunk egy gombot, és az oda megy, ahova akarjuk, tehát már nincs szükség liftkezelőkre, ez a munkakör (szinte) teljesen eltűnt, és hosszú távon ez vár a sofőrökre is.

Uri Levine úgy fogalmazott az imént említett interjúban, hogy a Béta-generációs emberek – vagyis azok, akik 2039 után születnek majd – nem fogják tudni, hogy mi az az autóvezetés, sőt a jövő generációinak tagjai lehet, hogy el sem fogják hinni, hogy korábban maguk az emberek vezették az au-

A jövő közlekedése, illusztráció-konceptció

Forrás: Data Science Central

tókat. A Waze társalapítója azt is kifejtette, hogy a robottaxi elterjedésével eltűnhetnek a városokból az igazi sofőrök, ennek a folyamatnak pedig nemcsak a mi életünkre lesz hatása, hanem teljes logisztikai iparágakat forgathat fel, ugyanakkor anyagi előnyökkel is járhat. Jelen állás szerint a taxik esetében a legnagyobb összeget a sofőr kapja, viszont ha már nem lesz szükség az emberi tényezőre, akkor a viteldíj jóval kedvezőbb lehet. Uri Levine szerint a forradalom nem fog ennyiben kimerülni, mivel a jövőben talán már nem lesz szükség ruha- vagy cipőboltokra, mivel az üzletek által üzemeltetett autonóm furgonok közvetlenül a vásárlókhöz szállíthatják a termékeket.

Természetesen mindezen változások nem egyik napról a másikra fognak bekövetkezni. Elég csak a Waymo robottaxikra gondolni, amelyek 2020 óta több millió fuvart bonyolítottak le az Egyesült Államokban, de a látványos siker ellenére mégsem terjedtek el annyira. A Waymo is csak az Egyesült Álla-

mok néhány városában működik, viszont a legtöbb államban és a Föld legtöbb országában nem létezik ilyen szolgáltatás. Továbbá ahhoz, hogy az Európai Unió piaca nyisson ebbe az irányba, rengeteg jogszabályra lesz szükség.

Mindent egy kalap alá véve nagyon sok ember nem bánná, ha eltűnne a vezetés, hiszen nem lenne szükség arra, hogy ezzel a tevékenységgel töltsse el az idejét. Azalatt tudna mással foglalkozni, több szabadideje lenne, vagy egyszerűen kényelmesebb és olcsóbb lenne a közlekedés. Értelemszerűen lennének szép számban olyan személyek is, akiknek hiányozna a vezetés, viszont majdnem biztosan állítható, hogy számukra is születne valamilyen alternatíva.

Mindez persze egy távoli jövő, azonban látva a technológiai fejlődést, hiba lenne jóslatokba bocsátkozni, hogy mikor is következhet ez be. Egyáltalán nem kizárt, hogy hamarabb, mint ahogyan azt most gondoljuk.

Waymo önvezető taxi, illusztráció

Forrás: Waymo

A börtönpszichológus szemével

Agresszor a párkapcsolatban

Amikor egy párkapcsolatban elcsattan az első pofon, a sértett fél sokszor úgy fogja fel – úgy akarja felfogni –, hogy mindössze egy illuzórikus, soha meg nem ismétlődő, véletlen helyzet szenvedő alanya lett. Pedig tudjuk: véletlenek nincsenek. És ami egyszer arculcspás formájában jutott kifejezésre, az a későbbiekben sokkal durvább formát ölthet.

Nagy Székely Ildikó

A családon belüli erőszak bizonyos időszakokban, főleg végzetes kimenetelű, mediatizált esetek kapcsán borzolja a közvéleményt. Jelenleg is ilyen időket élünk, ezért is tartottuk fontosnak a téma körbejárásához szakember segítségét kérni. Az indítékok, következmények és elkerülési lehetőségek labirintuszát járva Suba Mónika főbiztos, a Marosvásárhelyi Büntetés-végrehajtási Intézet pszichológusa kísért végig az említett intézményben töltött 23 és fél év tapasztalatával.

– A börtönnek jelenleg 396 fogvatartottja van. Elsősorban az 1-es számú körlettel, az előzetes letartóztatásban lévőkkal foglalkozom, én végzem el az előzetes pszichológiai felmérésüket, ami az őket érintő későbbi eljárásokat, a rájuk vonatkozó nevelési tervet megalapozza. A felmérés során bizonyos rizikófaktorokat vizsgálok meg: ilyen az illető öngyilkosságra való hajlandósága, az önmagával, valamint a környezetével szembeni agresszió kockázata, az alkohol-, illetve drogfüggőség, pszichés betegségek fennállása, valamint a sebezhetőségi tényező, aminek következtében a szóban forgó személy elszigetelődhet, áldozattá válhat.

– *Beszélhetünk-e növekvő tendenciáról a családon belüli erőszakkal kapcsolatos bűncselekményeket illetően?*

– Inkább azt mondanám, hogy a téma rendszerint akkor kerül reflektorfénybe, amikor egy vagy egymás után több megrendítő eset történik, marosvásárhelyi viszonylatban ilyen volt a 2017-es év, és most újra erre fókuszál a közvélemény. Pedig nem csak ilyenkor kellene erről beszélni, hiszen a legfontosabb a megelőzés az, hogy a sértett fél időben felismerje a figyelmeztető jeleket.

Iskolázottságtól és etnikumtól függetlenül

– *Melyek a leggyakoribb jelek?*

– Mindenekelőtt le kell szögez-nem, hogy az agresszorok csoportja rendkívül heterogén, nem beszélhetünk egy bizonyos személyiségzavarról, nem létezik egy olyan személyiségdiagnózis, ami a bántalmazó férfit (az esetek többségében ugyanis férfiáról van szó) megkülönböztetné más férfiaktól. Minden-kinek más a személyes története, és minden korosztályban, etnikumban, társadalmi osztályban, iskolázottsági szinten, minden foglalkozás és vallás gyakorlóí között léteznek agresszorok, ezek a jellemzők tehát nincsenek összefüggésben azzal, hogy kiből válhat bántalmazó. Bizonyos viselkedésminták alapján azonban egy párkapcsolaton belül időben beazonosíthatók ezek a személyek. Ilyen figyelmeztető jel például, ha az illető nem vállalja a felelősséget a tettéért, elsősorban a bántalmazásért, ami nemcsak fizikai agresszió lehet, és még ezért is az áldozatot hibáztatja. További jelek: az alacsony önértékelés, az irányítási és birtoklási vágy, az extrém féltékenység. Nagyfokú rizikófaktor, ha az illető öngyilkossággal fenyegető-

zik. Ezek a személyek sok esetben hamar elköteleződnek, már a párkapcsolat korai szakaszában megkérlik a partnerük kezét, ugyanakkor képtelenek kezelni az indulataikat, nem vállalnak felelősséget az érzéseikért, túlérzékenyek, és mindent személyes támadásnak vesznek. Az agresszorok extrém módon reagálnak a stresszhelyzetekre, ilyenkor gyakran tudatmódosító szerhez, valamint erőszakos eszközökhöz nyúlnak. A dühüket rendszerint arra használják, hogy másokon uralkodjanak. Agresszív viselkedésük sokszor nem csak a partner felé irányul, a család többi tagjával, például a gyerekekkel is durvák, türelmetlenek, különösen, ha azok nem a sajátjaik, de a vér szerinti gyerekeikkel való kapcsolatban is.

Suba Mónika börtönpszichológus

latukban is nagyfokú egocentrizmus jellemzi őket. Az ilyen személyek mereven elkülönítik a férfi és női szerepeket, lenézik a nőket, és úgy vélik, jogukban áll a nőket, gyerekeket „nevelni”, „büntetni”. Sokszor a bántalmazó gyerekkorában maga is bántalmazott volt, illetve szemtanúja volt annak, hogy az apja veri az anyját. Intő jel, ha kiderül róla, hogy a korábbi párkapcsolataiban is erőszakosan viselkedett. A külvilág számára megtévesztő lehet, hogy ezek a személyek idegenek előtt sokszor kifogástalanul viselkednek, de fiatal fiúknál, férfiaknál is előfordulhat, hogy éppen társaságban durvászkodnak a párjukkal, hogy megmutassák, „ki viseli a nadrágot”. Egyébként a bántalmazó a szexet is gyakran a dominancia eszközeként használja, ki-erőszakolja, fájdalmat okoz vele, vagy a megvonásával büntet.

„Mézesetek” és „robbanások”

– *Mi lehet a magyarázata annak, hogy a bántalmazott sokszor egészen durva helyzetek után is a kapcsolatban marad, vagy ha ideiglenesen szakít is a párjával, később visszafogadja?*

– A párkapcsolati erőszaknak van egy sajátos dinamikája: a békés időszakok, az úgynevezett „mézesetek” és a konfliktushelyzetek ciklikusan váltják egymást. Senki sem kezd úgy bele egy kapcsolatba,

Fotó: Nagy Tibor

hogy félig agyonveri a partnerét. Eleinte úgy tűnik, hogy minden rendben van, de aztán jön egy periódus, amikor az erőszakra hajlamos félben elkezd gyűlni a fe-

medve nem játék, a nő pedig nem ember”. De ide sorolható a háztartásokon belüli egyenlőtlen munkamegosztás is és még rengeteg minden, erről a témakörrel egy egész cikksorozatot lehetne írni. Szerintem nincs olyan nő, aki ne lett volna ennek a jelenségnek az áldozata, csak ezt sokszor mi magunk sem ismerjük fel.

– *A „mézesetek” időszakokra visszatérve, előfordulhat-e, hogy az agresszor betartja az ígéretét, és valóban megváltozik?*

– Abban az esetben van erre esély, ha felelősségre vonják, megkapta a törvény által kiszabott büntetését, és ő maga is úgy dönt, hogy felhagy az erőszakkal. A belső motiváció elengedhetetlen, de külső segítségre is szükség van.

Remény és manipuláció

– *Rendszerint hogyan viselkednek a börtönpszichológussal az előzetes letartóztatásba került agresszorok? Hajlandók valamennyire megnyílni, vagy inkább manipulálni próbálják a pszichológiai felmérésüket végző szakembert?*

– Ezek a személyek egy nagyon speciális helyzetben vannak, ugyanis még nincs meghozva ellenük a bírósági ítélet, érvényes rájuk az ártatlanság vélelme, ezért még reménykednek a szabadulásban. Ez az állapot ellentétes azzal a pszichológiai folyamattal, ami segítené őket, hogy fel tudják dolgozni a problémájukat, és hogy hosszú távon ne kövessenek el újra hasonló bűncselekményt. Ilyenkor nagyon ritka, hogy valaki elismerje a tettét, és felelősséget vállaljon érte. Ez természetesen a későbbiekben sem megy könnyen, sokszor a büntetés-végrehajtás teljes ideje alatt azon dolgozom az elítéltekkel, hogy ismerjék fel és tudják kimondani a valóságot. Az agresszoroknak egyébként is a jellemző megnyilvánulásaik közé tartozik az erőszak tagadása vagy leikicsinylése, valamint az, hogy a bántalmazottat teszik felelőssé tetteikért. Ezzel leginkább a szexuális erőszak elkövetőinél találkoztam, ők sokszor azt állítják, hogy az áldozat hazudik, vagy provokálta őket, netán ő is akarta az aktust. Sok esetben az agresszorok még a bírósági tárgyaláson is hosszasan magyarázzák, mi volt az, ami kiprovokálta az erőszakot, így próbálják elterelni a

figyelmet a saját viselkedésükről. A nemi erőszak elkövetőinél ez a hozzáállás gyakran a börtönben töltött idő végéig megmarad, hiába van ott a vádirat, amivel konfrontálódhatnak. A nevelési tervben meghatározott kötelező programokon, persze, ettől függetlenül részt vesznek az elítéltek, a feltételes szabadlábra helyezésükről döntő bizottság ugyanis szigorúan ellenőrzi, hogy mennyire tettek eleget ennek az elvárásnak. De a jelenlétük legtöbbször látszólagos, meggyőződés nélküli.

– *Létezik erre ellenpélda, amikor az elítélt valóban belátja a tette súlyát, és elindul a pozitív változás útján?*

– Nem kizárt, az elmúlt 23 év alatt azonban ritkán láttam igazi mély, belső átalakulást.

A „benti” jó viselkedés nem garancia

– *Mekkora súlya van a börtönpszichológus szavának az erőszakos cselekedetek miatt elítélt személyek feltételes szabadlábra helyezésében?*

– Az elítéltekkel a pszichológus mellett egy nevelő és egy szociális munkás is foglalkozik. A fogvatartottnak a programokhoz való hozzáállása alapján születik egy jellemzés, ami mindhárom szakember értékelését tartalmazza arra vonatkozóan, hogy milyen fejlődési utat járt be az illető, és hol vannak még elakadásai. A jellemzést a feltételes szabadlábra helyező bizottság elemzi, a végső döntést pedig a bíróság hozza meg. Ez egy nagyon komplex, összetett folyamat. Az, hogy adott ez a lehetőség, kellő motivációt szolgáltat az elítélteknek a megfelelő, akár kifogástalan, konformista magatartáshoz, a tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ez egyáltalán nem garancia arra, hogy a társadalomba visszakérülve nem követnek el újabb agressziót. Éppen ezért az, hogy valaki erőszakos cselekedet miatt már egyszer összeütöztetésbe került a törvénnyel, hatalmas vészjelzés kell legyen a partner számára. Fontos megjegyez-nem, hogy a feltételes szabadlábra helyezés csak egy lehetőség, nem kötelező, ha viszont az elítélt letöltötte a büntetését, szabadulni fog a börtönbeli viselkedésétől függetlenül.

HASZNÁLJA FELELŐSSÉGTELJESEN
AZ IVÓVIZET!

Az AQUASERV Rt. emlékezteti felhasználóit, hogy az ivóvízellátó rendszerek a hatályos európai előírásoknak megfelelően kizárólag háztartási fogyasztásra lettek tervezve. Az EU-támogatásból felújított vagy épített rendszerek sem finanszírozhatók olyan túlméretezett kapacitással, amely meghaladja a háztartási fogyasztás észszerű igényeit, ideértve az emberi fogyasztást, a főzést, a mosást és a WC-használatot.

Mindazonáltal minden évben azt tapasztaljuk, hogy száraz időszakokban fogyasztási csúcsok jelentkeznek a nagyvárosokban és a vidéki területeken, ami azt jelzi, hogy sok lakos továbbra is hajlamos a csapvizet természetett növények öntözésére használni.

Tájékoztatjuk felhasználóinkat, hogy mind az AQUASERV Rt. és ügyfelei között létrejött szolgáltatási szerződés szabályzata, mind a 241/2006. sz. víz- és csatornaszolgáltatásról szóló törvény újrafogalmazott változata kimondja, hogy:

„A vízellátó rendszereken keresztül elosztott ivóvíz elsősorban a lakosság, a közintézmények, a gazdasági szereplők háztartási szükségleteinek kielégítésére, valamint – ipari víz hiányában – tűzoltásra és tűzoltási célokra szolgál. Az ivóvíznek a fent említettektől eltérő célokra történő felhasználása csak akkor megengedett, ha a település ivóvízigényét a hatályos műszaki előírások szerint meghatározott mennyiségben biztosítani lehet.”

Az AQUASERV Rt. rendelkezik a háztartási fogyasztáshoz szükséges ivóvíz mennyiségének előállításához és tárolásához szükséges kapacitással. Az AQUASERV csapata folyamatosan készenlétben áll, hogy biztosítsa a normál ivóvízellátást az egész működési területen, elhárítja a vízelvezető vagy elosztóhálózatokon fellépő meghibásodásokat, folyamatosan pótolja a víztárolókban lévő vízkészleteket, hogy biztosítsa a szolgáltatás folytonosságát.

Sajnos a víz háztartási célokon kívüli felhasználása olyan fogyasztásnövekedést eredményez, amelyet az elosztórendszerek nem tudnak kielégíteni. Ez azt jelenti, hogy kellemetlen helyzetbe kerülünk, és a tartalékok feltöltéséig időbeosztás szerint kell biztosítani az ivóvízellátást, hogy az ivóvíz, bár szakaszosan, de minden felhasználó csapjához eljusson.

A víz felelőtlen használata különösen azokat a felhasználókat érinti, akik magasabban fekvő területeken élnek, vagy a hálózat végén vannak, így alacsony nyomáson vagy egyáltalán nem jut el hozzájuk a víz, miközben másutt a fogyasztás

növekszik. Ügyfeleink szerződéses kötelezettségei előírják, hogy minden felhasználónak, tulajdonformától függetlenül, kötelessége biztosítani a közüzemi vízellátó hálózathoz tartozó víz hatékony és észszerű felhasználását. A nagy fogyasztással kapcsolatos problémák könnyebben megoldhatók, ha felhasználóink megértőek, és támogatnak minket.

Az AQUASERV Rt. továbbra is erőfeszítéseket fog tenni a 24 órás vízellátás biztosítása érdekében, de számít ügyfelei támogatására is a vízkészletek észszerű felhasználása terén. Reméljük, az egész közösség érdekében, hogy felhívásunkat megértik.

Az AQUASERV Rt.
(x)

EndoSlim
Elhízáskezelési Központ

Személyre szabott
fogyókúrák programok:

Multidiszciplináris
orvosi megközelítés

Táplálkozási
tanácsadás

Gyógyszeres kezelés

Hozzáállási tanácsadás

Dora Optics Kórház

Marosvásárhely, Strada Fabrica De Zahăr Nr. 18E

www.doraoptics.ro

0771 195 340

JÓ NAPOT!
MEGJÖTTEM...
SZERDA 21⁰⁰

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Sylvia Frank
So Long,
Marianne

Claire Paulin
Blanche Monet
és a tavirózsa
ragyogása

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám